

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zmatvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafova ulica šte. 57.
Telefon šte. 72, ponoči tudi
šte. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Iseratni oddelek: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 493

Podružnici: Maribor, Barvaraka ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842. — Praha čisto 78.180.
Wien, Nr. 105.441.

Ljubljana, 15. marca.

Osebo glasilo dr. Korošca, mariborska «Straža» preneha koncem tega meseca izhajati. Katoliški tiskovni društvi v Ljubljani in v Mariboru pričujeta k temu dogodku daljši komentar, v katerem naznanjate pristašem SLS, da sta se sporazumeli, da naj bo za Slovenijo samo en «katoliški» dnevnik, in sicer «Slovenec», razen njega pa naj izhajata dva tednika, za ljubljansko oblast «Domoljub», za mariborsko pa «Slovenski gospodar». «Naša Straža», ki je dosedaj izhajala trikrat na teden, preneha. Službeni komunik obeh klerikalnih tiskovnih organizacij pravi, da so današnje časopisne potrebe take, da je list, ki izhaja večkrat na teden, za kmečkega človeka preveč, a za meščana, ki hoče imeti dnevne novice, premalo. Ako bi «Naša Straža» postala dnevnik, bi poleg «Slovenca» ne imela zadostnega števila naročnikov ter bi vgrtjala na dveh straneh. To bi obenem stalo veliko, pa brez enakovredne koristi. Tako K. T. D. v nedeljskem «Slovencu».

Mariborski «Naša Straža» je bila grd madež na polju slovenske žurnalistike. Takega «revolverja», kakor je bil ta list, «Slovenec» še niso izdelali. Bil je pravo ogledalo pokvarjene in posurovele politikujoče duhovščine, ki je bila njegov glavni sotrudnik. Dokler je «Naša Straža» še lahko računala na porotnike, glede katerih so klerikali vedno trdili, da jih v Mariboru za politične stvari imajo «popolnoma v žepu», je lahko vršila nekaznovano vsakojaka zločinstva obrekovanja in častikraje, odkar pa mora «Naša Straža» nositi posledice pred sodnim forumom neodvisnih poklicnih sodnikov, so za njeno rogovnjaštva postale razmere neugodne. Če sedaj preneha, ne bo storila samo sebi dobro, marveč bo odleglo tudi poštenim slovenskim iavnosti. Vsekako je napredek za slovensko žurnalistiko, ako stopi na mesto zakotnega revolver-jurnala resnejši list, pa naj bo to tudi «Slovenec».

Razume se, da je komentar K. T. D. o ustavitvi «Naši Straže» le prazen izgovor. Ako bi imela «Naša Straža» dovolj naročnikov, bi nikdar ne prenehala in ne bi po desetletnem obstoju tako klaverno poginila. Ker pa tudi «Slovenec» radi prepričlega odjema le životari, ni klerikalnim voditeljem kazalo drugače, kakor da so oba lista «združili».

Pogin mariborske «Straže» je tem hušji udarec za SLS, ker je bil ta list osebno glasilo formalnega voditelja klerikalne stranke, dr. Antona Korošca. Ustavitve lista je simptomatičen znak propadanja klerikalnega tiska, ki gre paralelno z nazadovanjem klerikalne stranke same. Je pač spričevalo najhujšega duševnega siromaštva slovenskega klerikalizma, da niti enega dnevnika ne more vzdržati na zadovoljivi višini. V Sloveniji izhaja poleg «katoliškega» «Slovenca» še 6 drugih, neklerikalnih dnevnikov, od katerih ima «Jutro» samo skoraj trikrat večjo naklado kot «Slovenec». Ali ni ta fakt najboljši argument proti humbugu, ki ga uranja SLS s svojo kulturno reprezentanco Slovencev? Značilno za klerikalno onemoglost in politično nediscipliniranost pristašev SLS je tudi dejstvo, da je letošnja barnumska propaganda, ki so jo klerikali napravili za «katoliško» časopisje, ostala brez uspeha. Število naročnikov na klerikalne liste ni naraslo in to pot je odpovedal celo škofov duhovniški aparat, dasi je bila duhovščina glavni kolporter klerikalnega tiska. Baš nedeljski «Slovenec» razglasa, da je dobil prvo nagrado za nabiranje novih naročnikov na «Slovenca» dekan Jakob Fatur v Radovljici. Obstoj «Slovenca» je pač odvisen samo od cerkvenega aparata, župniki in kaplani so tudi njegovi glavni naročniki. Zato tudi ni čudno, da civilni ljudje nečejo niti čitati, kaj še naročiti predvsem za interese politikujoče duhovščine pisanih, v ostalem pa slabo urejanih in dolgočasnih klerikalnih listov, kojih glavna vsebina je hujskarija na vse strani.

Originalno naziranje K. T. D., da slovenski kmet ne potrebuje in ne čita dnevnika, je pa prav pristno klerikalno. Na srečo je ta trditve povsem netočna. Res «Slovenec» razen v farovže skoraj nikamor ne pride, zato pa je na tisoče slovenskih kmečkih hiš naročeni na «Jutro». Tako je tudi prav. Naj ugotovimo še razveseljivo dejstvo, da edini pravi slovenski kmečki tehnik, naša «Domovina», zmagovito prodira po vsej Sloveniji. Prav je, da se pred njo vedno bolj umika klerikalno časopisje, ki ga izdajajo za poneumnevanje in slepenje slovenskega ljudstva in ki vse skupaj ne zasluži druge usode nego usodo «Naše Straže».

Borba za nove kredite

Budžet se zopet licitira, toda navzgor. — Finančni minister ni ma pokritja. — Razpored nadaljne proračunske debate. — Projekti o nadaljnem skupščinskem delu.

Beograd, 15. marca p. V vrstah vladne večine je opaziti veliko vznemirjenost v borbi radi amandmanov, Radić in njegov klub, ki sta se prej izjavila proti amandmanom, sta sedaj naenkrat obrnila in baš radićevski ministri zahtevajo celo vrsto novih kreditov. Dr. Stojadinović je po izjavi, ki jo je dal vašemu dopisniku poti amandmanom. Iz njegove okolice se doznavajo, da bi dr. Stojadinović pristal največ na 100 milijonov dinarjev novih kreditov. Danes je imel konferenco s predsednikom finančnega odbora dr. Radonjićem, ki tudi zastopa Stojadinovićevo mnenje, da je nemogoče sprejeti ogromne nove kredite, ki znašajo nad 1 milijardo. Za te zahteve ni nikjer pokritja. Vojvodinski radikali so kmeli nocoj konferenco, na kateri so sklenili, da od vlade zahtevajo neke amandmane za njihove lokalne potrebe. Vladni krogi so zelo v skrbeh in z veliko nervoznostjo pričakujejo dogodkov.

V ministru pravde je bila danes konferenca ministrov Gjuričića, Pavla Radića, Uzunovića, Simonovića in Superine, na kateri so pretresali zakon o državnih pravnih kliš se tokom tega tedna predloži zakonodajnemu odboru. Med tem časom bo komitet ministrov razpravljal o zakonu o ustroju sodišč, ter zakonu o sodnikih.

Predsednik Narodne skupščine Trifković je danes sklical sejo šefov skupin, na kateri

naj bi se določila lista govornikov in razdelitev časa za zadnjih 15 dni razprave o proračunu. Odločitev šefov skupin mora biti soglasna. Zastopnik samostojnih demokratov Valerijan Pribičević pa je radi znanega spora s podpredsednikom dr. Subotićem glasoval proti. Zato se ni mogel sprejeti soglasen sklep. Predsednik je napovedal ponovno sejo za jutri popoldne ob 5. Vlada ima sledečo propozicijo. Razprava naj se konča 30. t. m. in ta dan naj se definitivno izglasuje celoten proračun. Proračun za ministristvo za zunanje stvari, za trgovino in industrijo, ter za konstituantno, naj bi se razpravljal po en dan proračun za agrarno reformo, za šume in rudnike, ter za socialno politiko po dva dni, finančni zakon dva dni, trije dnevi pa bi ostali za proračun finančnega ministristva, za rezervne kredite ter za proračun državnih dohodkov. Iz vladnih krogov se danes navajajo sledeči delovni program. Po sprejetju proračuna naj bi bil odgovor ki bi trajal do končane katoliške Velike noči, nakar bi se skupščina zopet sestala in delala do muslimanskega praznika Bajrama, nato bi se praznovalo pet dni, potem pa delo nadaljevalo do pravoslavne Velike noči z novim odmorom 8 do 9 dni. Nikdo pa v te delovne načrte prav ne veruje. Mili radikali in radićevci, še manj pa opozicija.

Kmečki prijatelji v besedah in v dejanjih

Uničujoča kritika posl. Demetrovića (SDS) o kmečki politiki režima RR.

Beograd, 15. marca r. Zbornica je danes pričela razpravo o proračunu ministristva za kmetijstvo in vodo.

Minister dr. Vasa Jovanović je podal kratek ekspozit o težkočah, v katerih se je nahajalo naše gospodarstvo po prevratu l. 1918. Naglašal je, da je imela predvojna Srbija več živine kakor pa jo ima sedaj vsa država. (?) Sedanja vlada je sprejela zakon o kmetijskih kreditih. (Dr. Sečurov: A kje denar?) Nadalje je navajal statistiko našega kmetijskega šolstva. Imamo 147 realk in gimnazij, 30 trg. šol, 85 meščanskih, 85 obratniških, 34 učiteljskih in veliko število bogoslovij, a naša pretežno kmetijska država ima samo 20 nižjih kmetijskih šol, 3 srednje kmetijske šole, dve poljedelski fakulteti, kar je poleg gospodinjstvih šol v Petriču in Božalčinu zelo malo in ni v skladu z glavnim poklicnim prebivalstvom. (Klič: Tega ste vi radikali krivili!) Povdarjal je, da je treba posvetiti največjo pozornost potrebam južne Srbije, nakar je govoril o posameznih postavkah svojega proračuna, o škodi, ki jo povzroča toča, in o potrebnih kreditih, o potrebi pospeševanja ribištva, svilojstva, ter naglašal zasluške razredne loterije, ki daje svoje dohodke na razpolago gospodarstvu. Končno je branil drekljivo vod, ki ima nologo izsuševati močvirja in pobijati malarijo.

Nato sta govorila klerikalec Stefan Paleš ter zemljoradnik Miloš Moskovljević, nakar je bila dopoldanska seja zaključena.

Na popoldanski seji je dobil besedo samostojni demokratiki

poslanec Demetrović,

ki je konstatiral, da današnja vlada zelo mnogo in lepo govori o kmetu, vse pa je le gola demagogija. Najboljši dokaz je proračun poljedelskega ministristva. V tem proračunu ni niti sledu libezni napram našemu kmetu. Vsi smo pričakovali, da bo današnja vlada vzela kurz «seljaške politike», «seljaške demokracije», toda nič o tem. Sedanji proračun znaša samo 1.83 odstotka skupnega budžeta, dočim je prejšnji budžet za seljaške stvari znašal saj

2.6 odstotka vsega budžeta. Poleg tega se v sedanjem proračunu največji del denarja troši za birokratski sistem, najmanj pa za kmetijske izdatke. Demetrović potem široko kritizira proračun, zahteva poljedelske atašeje vsaj za Anglijo, Francijo in Nemčijo. Kritizira veliko nemarnost ministristva glede naših žrečarn, ki se nahajajo v bednem stanju. Ni se ne stori, da bi kmet dobil dobra semena in podvojil svoj pridelek. Ministristvo se ne briga za naše vinogradništvo, popolnoma se zanemarija pobiranje trtnih bolezni. Najmanj pa se ministristvo briga za pouk v kmetijskih šolah. V Češkoslovaški je danes 700 proizvodnih poljedelskih šol s 14 tisoč učenci. Na Koroškem in Avstriji je 105 takih šol, na Stajerskem 57, pri nas pa ni kredita, dasi so v ljubljanski in mariborski oblasti zelo dobre produktivne šole. Naše poljedelstvo se nahaja v prehodu iz naravnega v polnaturalno gospodarstvo. V tem stadiju je za našega kmeta potrebno, da dobi izobrazbo, da bi s tem mogel doseči dobre rezultate svojega dela. Demetrović navaja številke, kako se naš izvoz živine stalno manjša. Krave so največ nalezljive živinske bolezni, a v proračunu je predvideno celih tisoč dinarjev za zdraviljenje živine od nalezljivih bolezni! Vlada ima pač čas in briga, da pregraja samostojne demokrate, kmet pa je le deveta briga. Govornik kritizira carinsko politiko, ki gazi naše poljedelstvo. Konsaltr, da se mora za seme repe plačati 180 Din carine od 100 kg, da je bilo deteljno seme prej prosto carine, sedaj pa se mora plačati 120 Din za 100 kg, za čiški solter se mora plačati 120 Din, dočim se je carina za poljedelsko orodje povišala za 107 odstotkov, za lopate, motike, vile itd. za 100 odstotkov, za vinogradniške škrončnice 200 odstotkov, za vinske stiskalnice se mora plačati 240 Din od 100 kg, za modro galčko je carina povišana za 300 odstotkov, za žveplo za 150 odstotkov. Govorila sta še radkal Tošić, davidovičevac Joca Jojić, nakar je bila seja zaključena, ter se bo nadaljevala jutri dopoldne ob 9. Za to debato je priloženih še 17 govornikov.

Kaj se je obvezal dr. Ninčić v Rimu

Interpelacija opozicije na zastopnika ministra za zunanje zadeve.

Beograd, 15. marca. p. Seji vseh opozicijskih strank so poslali zastopniku ministra za zunanje stvari nastopno vprašanje: Londonski, d-bro obveščeni list «Times» je objavil poročilo, po katerem je dr. Ninčić v Rimu sklenil izvesten sporazum z Italijo. V tem poročilu se omenja obveza naše države, da na Jadranskem morju ne bo gradila pristančice, ki bi konkurirala Reki ter da bo Italija podpirala našo državo v vprašanju našega trgovinskega prometa preko Solima, kakor tudi, da se prepreči zedinjenje Avstrije z Nemčijo. Ker se je samo en del tega poročila proglasil kot netočen in ker se irrdovratno vzdržujejo glasovi, da se

z naše strani dajejo koncesije z ozirom na Jadransko obalo in ker je končno vest o takih koncesijah izzvala opravičeno in razumljivo razburjenje v javnem mnenju, prosimo za pismen odgovor na nastopna vprašanja:

1.) Koliko so točne vesti o teh pogajanjih med Italijo in našo državo?

2.) Ali bo skupščina pravočasno obveščena o rezultatu pogajanj, preden se naša država definitivno obveže?

3.) Ali se bo kraljevska vlada ozirala na opravičeno vznemirjenje našega naroda?

Prosimo za odgovor pred debato o proračunu za ministristvo zunanjih stvari.

čim ožjega sodelovanja z ministristvom narodnega zdravlja v svrhu napredka našega zdravništva. Razpravljalo se je o vprašanju izpremembe uredbe o zdravniških zbornicah o zobotehniškem vprašanju, o inozemskih zdravnikih v državni službi ter o zdravniškem vprašanju pri službi za zavarovanje delavcev. Sprejet je bil predlog beograjske zbornice, da morajo biti kopalški zdravniški strokovno usposobljeni. Ministristvu narodnega zdravlja se bo izročila posebna spomenica o vseh teh vprašanjih.

Novi volilni red za ljubljansko zbornico

V današnjem «Jutru» objavljamo obširen izvleček iz nove Uredbe o volitvah in o organizaciji ljubljanske Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

(Glej stran 7.)

Novi načrti za rešitev položaja Zveze narodov

Švedska je odnehala od svojega načelnega stališča ter predlaga dva nova načina rešitve. — Tudi Španska in Brazilija sta umaknili svoje kandidature. — Briand preti z akcijsko svobodo Francije, ako Nemčija ne odneha od svoje zahteve.

Zeneva, 15. marca. d. Zaradi proslave 400letnice kantonov Zeneve, Berna in Friburga ni bilo večeraj nikakih sej ali razprav. Vsi člani poedinskih delegacij so se odpejli v okolico in tam tudi obedovali. Pri tem so se diplomatske neobvezne razgovarjali o novih težavah, ki so sprevlele vse delo Zveze narodov na mrtvo točko. Kar se tiče sprejema Poljske v Svet, sta se pojavila dva nova načina rešitve, ki izvirata iz krogov švedske delegacije.

En način rešitve predvideva, da bi Svet po sprejemu Nemčije v Zvezo narodov sprejmenil svojo dosedanja sestavo v tem smislu, da bi ena država zastopala in bi bila na njeno mesto izvotljena Poljska. To bi se dalo zagovarjati tudi na podlagi pravne razlage pakta Zveze narodov. Druga rešitev je v tem, da bi se po sprejemu Nemčije v Zvezo znova volili vsi nestalni člani, pri čemer bi vseh 48 držav, zastopanih v Zvezi narodov, izvolili namesto izstopivše članice Poljsko. Kot država, ki bi na ta način izgubila svoj nestalni sedež, se imenujejo Češkoslovaška, Švedska in Belgija.

To drugo rešitev smatrajo splošno za najbolj verjetno. Seveda je njena izvedba odvisna od dveh v prvi vrsti na stvari zainteresiranih držav, namreč Nemčije in Poljske. Nemčija se ima sedaj izjaviti, ali je za to, da se izvoli Poljska kot nestalna članica Sveta še tokom sedanjega zasedanja, Poljska pa bi se morala zadovoljiti s tem, da je njena izvotitev odvisna od 48 držav članic.

S poudene strani se izve, da je Poljska že pristala na ta način rešitve zamotanega položaja. Njena delegacija je popolnoma gotova, da bo glasovala za Poljsko 46 od 48 držav. Proti bi glasovali morda le Nemčija in Litvanija. Krogi drugih držav pa menijo, da to ni tako gotovo, ker je do bila Poljska, ko je pred dvema letoma kandidirala proti Češkoslovaški, le 13 glasov. Eno je gotovo, da bo napravila Poljska zelo spretno šahovsko potezo, ako preuči določitev sedeža ostalim članicam Zveze narodov.

O novem švedskem predlogu se Nemčija še ni izjavila. V nabatu bo gotovo pristala nanj, ker je že preje izjavila, da nasprotno.

Skrajna napetost v Ženevi

Za danes določeno plenarno zasedanje odgodoeno na jutri. — Nemčija noče pristati na švedski predlog, ker je načelna nasprotnica poljske zahteve. — Mesto Češkoslovaške na bi zavzela Poljska, mesto Švedske pa druga nordijska država. — Mala antanta kandidira dr. Ninčića.

Zeneva, 15. marca. s. Člani Sveta Zveze narodov so se danes dopoldne ob pol 11. sestali v generalnem tajnistvu na neoficielni razgovor, kjer so ponovno razpravljali o dodelitvi nestalnega sedeža Poljski. — Švedski delegat Unden je izjavil, da je v načelu pripravljen odpovedati se svojemu mandatu v prid Poljske, vendar pa mora, preden stori odločilen sklep, počakati na navodila iz Stockholm. Vsled tega je bilo za jutri določeno zasedanje Zveze narodov odgodoeno na sredo.

Po teh neoficielnih razgovorih so se razširile o novi situaciji najrazličnejše govorice. Ko so posamezni člani zapuščali zborovalnico, jih je obkolilo okoli 200 novinarjev. Pojasnila, ki so jih dajali delegati na razna vprašanja, so bila zelo skromna. Vandervelde je izjavil, da pričakuje trenutno samo odgovorov na brzojavke. Misli je gotovo na odgovora iz Stockholm in Bruslja radi odstopa Švedske in Belgije kot nestalnih mandatarijev Sveta Zveze narodov. Briand je izjavil, da še ni prišlo do rešitve in da se bodo pogajanja nadaljevala.

Z nemške strani so danes popoldne izjavljali, da odpoved Švedske na sedež v Svetu Zveze narodov ne pomeni razčiščenja situacije, ker bi na njeno mesto stopila Poljska. Po nemškem mnenju bi bil položaj drugačen, če bi se uresničil predlog, naj vsi imetniki nestalnih sedežev izstopijo iz Sveta.

Zeneva, 15. marca. k. Po nocojšnjih poročilih je skoraj gotovo, da bosta dve državi, ki imata nestalna sedeža v Svetu, odstopili, in sicer Švedska in Češkoslovaška, nakar se bosta na zborovanju Zveze narodov v sredo volili namesto teh dveh držav dve novi državi. — Na mesto Češkoslovaške bi stopila Poljska, na mesto Švedske pa naj bi načeloma prišla kaka nordijska država, bodisi Norveška, Nizozemska ali Danska.

Danes popoldne zbrani zastopniki Male antante so pristali na ta predlog z izrečnim pridržkom, da jim bo v jeseni zopet priznan mandat v Svetu Zveze narodov. — Na to mesto naj bi po septembru t. l. ne prišel dr. Beneš, temveč jugoslovanski zunanji minister dr. Ninčić.

Plastiras konferira z bivšim grškim kraljem?

Beograd, 15. marca. p. Od večeraj se nahaja v Beogradu grški general Plastiras, ki je došel iz Skoplja. O njegovem bivanju v Beogradu krožijo razne verzije. Plastiras baje ostanejo v Beogradu pet dni, nakar se vrne direktno v Atene (?) Iz okolice tukajšnjega grškega poslanštva se lansira vest, da se je general Plastiras poskušal v stanovanju nekega svojega prijatelja sestati z bivšim grškim kraljem Jurijem, ki se nahaja kot gost na našem dvoru. Ta vest pa se z uradne strani dementira.

Madžarske race

Beograd, 15. marca. p. Dunajski listi so po budimpeštanskem «Magyar Hirlap» prišli vest, da se je dr. Ninčić razgovarjal z Bethlenom o tem, da pride baje med nami in Madžari do sporazuma glede korektur naše meje na korist Madžarske, po kateri bi Madžarom pripadla tudi Subotica. Tiskovni oddelek zunanje ministristva sporoča, da je pooblaščen izjaviti, da so te vesti «Ma-

gyar Hirlap» in dunajskih listov smešne in izmišljene.

Danes pričetek Matteottijevega procesa

Rim, 15. marca. k. Jutri se prične v Chietu ju proces proti morilecem poslanca Matteottija. Kakor se izve, so prešli rimski listi nalog, naj ne posvečajo razpravi preveč prostora, naj prinašajo poročila kolikor mogoče kratko, naj ne delajo senzacionalnih napisov in naj ne prinašajo nobenih slik.

Glavni fašistovski tajnik Farinacci je odpotoval danes z avtom v Chieti, kjer se bo udeležil Matteottijeve razprave kot braniatelj morilca Duminija. «Popolo di Roma» javlja, da bodo fašistovski branitelji pri Matteottijevi razpravi nastopali tezo, da Matteottijev umor ni bil namenjen in da odgovornost posameznih obtožencev ni mogoče ugotoviti. Zločin nad Matteottijem so izvajala socialistična izjavanja. Matteotti ni bil umorjen kot poslanec, temveč kot političen nasprotnik. Radi tega ne gre tukaj za umor poslanca.

Velika železniška nesreča

San Jose di Costarica, 15. marca. s. Med Alajuelo in Kartago je skočil iz tira na železniškem mostu preko reke Vivilla vlak s 1000 izletniki. En voz je padel v reko. Do sedaj so ugotovili 178 mrtvih in 75 ranjenih.

Značilni politični shodi in sestanki

Pribečević v Banatu

Pančevo, 15. marca

Včeraj dopoldne se je vršil v Ljubstvu blizu Pančeva, enemu največjih sel v Banatu velik shod SDS. Pribečević je bil navdušeno pozdravljen, kar je tem bolj znailno, ker so bile tu do zadnjega časa radikalne postojanke. Daleč pred zborovališčem je pričakovalo Pribečevića 250 voz, 200 konjenikov ter velika množica ljudstva z več godbami in velikim številom zastav.

Zborovanje v Ljubstvu se je pričelo šele opoldne, ker se je spreved mnogo zakasnil. Vršilo se je na trgu ter so prišli nanj tudi dobrovoljci s svojimi zastavami. Ljudstvo se je zbralo iz vse okolice. Na shodu je bilo nad 6000 ljudi. Pred zborovališčem je bil postavljen slavolok z napisom »Dobro nam došao pobornice pravde i poštenja! Živio Svetovni Pribečević!«. Prvi je govoril Sv. Pribečević, za njim umirovljeni general Voja Živanović ter poslana Većeslav Vilder in dr. Dušan Bošković. Navdušenje ljudstva je bilo velikansko. Banačani so ponosni, ker jim je uspelo prirediti Pribečeviću tak sprejem, kakršnega v teh krajih še ni bilo.

Davidovičevci v Zagrebu

Zagreb, 15. marca

Včeraj se je vršilo v dvorani »Kola« zborovanje pristašev Davidovičeve stranke, ki se ga je udeležilo kakih 350 oseb. Posl. dr. Voja Marinković je naglašal, da sedanja vladna koalicijska ne more dolgo časa trajati, ker je to koalicijska dveh negacij in sicer nasprotnih negacij. Kot negacija je vsaka od obeh vladnih strank sama zase nekaj veljala, združeni pa druga drugo uničujejo. Govornik je uverjen, da 1. maja vlade RR ne bo več. Vidovdanska ustava ima mnogo dobrih stvari, predvsem tiste, katere še niso izvedene. Ustavo bo treba popraviti, ni pa nobenega dvoma, da moramo popraviti tudi glavna politična naziranja in politične metode. Državni centralizem uničuje svobodo. Federalizem, kakor ga zamišljajo hrvatski federalisti, je v resnici državni centralistični federalizem, ki bi nam ustvaril samo nekoliko manjših centralističnih uprav. Narod pa ima pravico na čisto samoupravo.

HFSS v Osijeku

Osijek, 15. marca

V Osijeku se je včeraj vršilo zborovanje hrvatskih federalistov, ki se ga je udeležilo okoli 1000 oseb. Govorili so dr. Trumbić ter ostali poslanci hrvatske federalistične stranke, razen dr. Bazale, ki se pripravlja za ponovno predavanje na zagrebski univerzi. Zvečer so imeli dr. Polić, dr. Barac in Uroš sestanek svojih pristašev v Oravici, v soboto zvečer pa sta govorila dr. Trumbić in Jagatić svojim pristašem v Vukovaru.

Radić v Metliki

Metlika, 15. marca

Radića je na kolodvoru v Metliki pričakovala gosta gruča ljudi. Z njim so se pripeljali tamburaši iz Karlovca. Radića je pozdravil v imenu »Zveze slovenskega kmetijskega ljudstva« neki gospod iz Ljubljane, proglašajoč ga za bodočega voditelja vseh Hrvatov, Slovencev, Srbov in Bolgarov! Radić je svede odgovarjal in med drugim tudi dejal: »Kadar se pride iz aresta na vlado, se trdno sedi, a pamet vlada svet!«

Radićev govor

Ob precej pasivnem razpoloženju slabo obiskane zbor se pričel g. Radić svoj govor s pripovedko o generalu, ki mu je rekla Ljanka, da je zlo, ki pa ne prihaja od carja, ampak od »caricev«. Sedaj pa pokvarjena gospoda tolače, da so cariči — ministri. Jaz pa pravim, da niso, kajti ministri niso krivi. Ti cariči so med nami. Našel sem to čudo (?), da je bil ljudski učitelj istočasno tudi gerent občine. Tudi med nami je mnogo ničvrednežev. To so oni, ki napačno poročajo in ki jih gospoda imenuje demuncijante.

Težko je živeti. Za vsako malenkost je globa. Toda globiti narod, to zna vsako budalo. Trošili smo tisočake za gospodo. To je k sreči sedaj prenehalo!

Kaj je demokracija? To niti od vas mnogo ne vedo. V demokraciji so štiri velike stvari: splošna voljska dolžnost, splošna davčna dolžnost, splošna šolska dolžnost in splošna voljna pravica.

Pravilo, da sem vas jaz zbral zato, ker sem govoril, da ni treba vojske in ni treba plačati davkov. Tega pa bi ne reklo nobeno budalo. Rekel sem le, da mora vojska služiti nam, ker je vojska oborožen del naroda.

Splošno davčno dolžnost, v kolikor je še ni, bo prinesel zakon o izenačenju davkov. Prej bogataši niso plačevali nobenega davka, sedaj plačujejo tudi popi, ki se niso nikdar učili dajati, temveč samo spravljati v svojo malho. Ni ministra, ki bi mogel davke tako razdeliti, da bi bilo pravilno. Fin. minister je hotel postaviti svoje zaupnike, ki bi določali davke. Spoznameli smo se, da imenuje minister tri in predstavniki vseh narodov pa volji štiri. Tako je splošna davčna dolžnost postala izvršljiva neizmerno moč!

Tretja stvar je splošna šolska dolžnost. Hvala Bogu, da jo imamo. Pred je moral vsak seljak v cerkev in prositi Boga za svojega gospodarja. Popi so ga učili, da je vsaka sila od Boga. Pred so seljaki govorili o čarovnicah, sedaj pa vprašajo, kaj je z Radićem in Pašićem ter to in ono.

Važna stvar je splošna voljna pravica. Se včeraj sta hula v vasi samo po dva

voljno pravico. Sedaj jo ima vsak možki, prišel pa bo čas, ko jo bo imela tudi vsaka ženska.

Naš seljaški program je ustvaril Kristus sam in Matija Gubec je zanj umiral. Za Radićem je govoril poslanec Pucelj,

ki je kritikal našim boja klerikalne stranke proti HSS. Ko je Korošec potreboval Radića, da je s svojimi štirimi ministri prišel v vlado, je hvalil Radića in Hrvate. Zapustil ga je, ko je bil v nesreči. To je grdo. Mi pa smo šli k Radiću ne takrat, ko je bil v vladi, ampak prej, ko je sedel še v zaporu! Končno je g. Pucelj proglasil Radića za prvega državljanca na svetu.

Ko je prišel do besede posl. dr. Šibenik, so se ljudje pričeli razhajati tako, da jih je ostalo na zborovališču komaj polovica. Za tem sta še govorila neki dr. Matanić ter dva hrvatska seljaka.

Končno je

ponovno govoril St. Radić o tem, koliko časa bo delala sedanja skupščina, koliko časa bo ostala še sedanja vlada in kakšno je naše razmerje napram Italiji.

Skupščina bo delala bo 1. avgusta. Za velikonocne praznike bo pet do šest dni odmor, potem pa se bo izvedlo izenačenje davkov, ter pridejo na vrsto občinski zakon ter sodni zakon. Splošno bo letošnje poletje seljaško zakonodajno poletje. Našli bomo primeren način tudi za opozicijo, da bo tudi ona delala, vladne stranke pa se bodo sporazumevale. Vlada bo ostala tako dolgo, da bodo pocrkali vsi, ki mislijo, da bo kmalu padla, batinajši pa bodo ritali, da bo vse frčalo.

Naša država vodi politiko zajednice z velikimi zapadnimi demokracijami. Mi hočemo stopiti v zvezo najprej s Francijo, to je že gotovo, potem pa z Italijo s posebnim pogodbom, ki pa ne bo tajna, temveč javna. To bo pojačanje miru. Ako se bo kdo nas dotaknil, nas bodo Italijani podpirali v obrambi, ako se bo pa kdo njih dotaknil, jim bomo pomagali ml. To bo še ta mesec gotovo. Potem bo pa prišla doba, ko bomo lahko zmanjšali vojsko. Sedaj imamo 102 tisoč stalne vojske, potem bo dovolj, da bomo imeli največ 60 ali 80 tisoč mož pod orožjem. Mislim, da bi nam bilo dovolj 50 tisoč. Zato pa se moramo dobro pripraviti in oborožiti. Ono, za kar gre v pogodbi z Italijo, je velika in modra politika, ki jo naša država vodi v družbi zapadnih držav.

Naš tiskovni zakon je strog, toda moral bi biti še strožji. Listi, ki pišejo, da je naše zaledje zaradi Reke prodano Italiji, bi se morali ustaviti. Uredniki teh listov pa bi se morali poslati v Lepoglavo, ker so slabši, kakor požgalci.

Parlament bo delal, vlada je stalna. Jaz se s Pašićem vsak dan razgovarjam in vsakokrat določava velike stvari. Tudi v radikalnem klubu so vsi, kakor eden za sporazum. Domača politika gre po sigurni poti, zunanja pa v skladu z notranjo. Naš zunanji minister ne vodi svoje politike, ampak narodno, to se pravi srbsko, hrvatsko in slovensko politiko. Nimamo več radikalne zunanje politike ali pa kakršnokoli drugo. To je politika vsega našega naroda. Treba je imeti pamet v glavi in ne gobezdati o Reki in Solunu.

Mi hočemo biti praktični pacifisti. Zato smo napravili sporazum. V opoziciji smo bili pacifisti, v svojem programu in člankih, na vladi pa to dejansko izvajamo. Ne samo mi, tudi Srbi niso divjaki. Srbi so se borili, ker so bili prišiljeni. Ko je došel mir, so zopet človečanski, mirni in blagi. Zato končam: Živio srbski narod, živio Italij, živio svi Pašić do božje volje!

Končno je Radić začel pozivati ljudi, naj zapojejo »Lepo našo domovino«. Njegovega poziva se je odzvalo samo kakih deset zborovalcev. Ostali pa so se začeli razhajati.

Zborovanju je sledil običajen banket, na katerem je Radić ponovno govoril. Hvalil je g. Pucelja. To je državnik! Veliko boljše bi bilo, če bi bil svoječasno Pucelj namesto dr. Trumbića zunanji minister, akoravno ima samo pet gimnazij...

Naše pošte, telefoni in brzojavi

V nedeljo je večina sprejela proračun ministristva za pošto in brzojav

Beograd, 15. marca

Včeraj je Narodna skupščina na dopoldanski seji začela pretresati proračun ministristva za pošte in brzojav. Minister dr. Superina je podal krajši ekspozé z naslednjimi podatki:

Proračun tega resorsta znaša 428.666.268 Din. Personalni izdatki obsegajo vsoto 236 milijonov 433.637 Din, a za materialne izdatke ostane 172.939.311 Din. Celokupno je v naši državi 908 poštinih uradov.

O povečanju poštinih pristojbin ne more biti govora, minister celo obeta, da jih bo glede na potrebe kmetijstva, industrije in trgovine tekom aprila celo znižal. V splošnem je minister s stanjem poštinih razmer zelo zadovoljen, za zgradbo novih poštinih poslopj pri kolodvoru v Mariboru, Zagrebu in Beogradu pa predlaga potrebne amandmane. Brzojavna in telefonska služba stopnjema napreduje, odkar je stari material zamenjan z novim. Minister je navedel pohvalo, ki jo je na zadnji mednarodni predstavniki konferenci lani v oktobru pred predstavniki vseh kulturnih držav izrekel nemški delegat, povdarjajoč, da je naša brzojavna služba odlična. Glede radiofonije pa je minister omenil, da je pri nas šele v povoj; v naši državi je prijavljenih jedva 1300 radiofonskih aparatov.

V debati so nato govorili na dopoldanski seji dav. Agatonović, kler. Skoberne in sam. dem. dr. Lukinčić, ki so vsi kritizirali poštne razmere in pomanjkljivosti v posameznih predelih države. Diskusija je splošno te-

kla mirno in enolično, razvila pa se je tekom dr. Lukinčevih temperamentnih in argumentnih izjavanj v žolčljivo polemiko z ministroma Superino in Pavlom Radićem.

Na popoldanski seji so govorili še zemljorad. Kokanović, dav. Pera Marković in musl. Kurbegović, nakar je po kratki repliki ministra dr. Superine večina sprejela proračun tega resorsta.

Politične beležke

Škofo Jeglič — Petrova skala

Kadar klerikalcem zmanjka v polemiki stvarnih argumentov, prično briti norce, kar pa le dokazuje v kako kisko grozdje so zasidili zobe. Tako tudi v nedeljo »Slovenec«, ki za cerkovnike in fanatične kaplane glasi- ra stvarna in globoka izjavanja dr. Zerjave v odgovoru na škofov pamflet v »Domoljubu«. Ako pa je »Slovenec« nedeljska polemika namenjena tudi inteligenci SLS, potem je zanjo pač zelo slabo in žalostno znanje ocene. K sreči čita danes sleherni inteligent SLS, ki hoče biti pravilno informiran, tudi »Jutro«. Naj gospodje le primerjajo original izjavanj dr. Zerjave pa »Slovenec« odgovor in ne bo jim težko spoznati na kateri strani je poštenost, dostojnost in stvarnost. »Slovenec« naj kar nadaljuje s svoj amoralni in hudobiji, bo vsaj preje tudi v vrstah SLS prodirlo pravilno naziranje o pokvarjenosti vodilnih krogov klerikalne stranke. Najbolj zanimivo na »Slovenec« odgovoru je še to, da spravlja na koncu Kristusa in njegove apostole v paralelo z ljubljanskim škofom dr. Jegličem. Po »Slovenec« izjavljajih je g. Jeglič tudi Petrova skala, v katero se jih mnogo zaletava, med njimi dr. Zerjav. Če to ni blasfemija, potem pač ne vemo kaj je razumeti pod to besedo.

Skupna akcija Akademskih klubov za Zvezo narodov na Balkanu

Sestanek delegatov ljubljanskega, beograjskega in subotiskega kluba v Beogradu. Pogajanja z Bolgari, Grki, Albanci in Turki. Začetkom aprila kongres vseh balkanskih klubov v Beogradu.

V Beogradu bi se morala vršiti 4. tega meseca konferenca predstavnikov »Akad. klubov za Zvezo narodov« v Jugoslaviji z Bolgarskim akad. društvom za Zvezo narodov v svrhu dosege prijateljskega sodelovanja omenjenih klubov. Prva konferenca v tej zadevi se je vršila 14. februarja v Sofiji. Druge konference se Bolgari vsled nepričakovanih težkoč niso mogli udeležiti, vsled česar je bila preložena do konca tega meseca.

Zato pa se je vršil sestanek beograjskega, ljubljanskega in subotiskega akad. kluba za Zvezo narodov, in sicer 4. t. m. v Beogradu. Beograjski klub so zastopali gg.: Miša Simić, Miodrag Obradović, Branko Dragutinović, ljubljanski klub je zastopal g. Stanko Mencinger in Subotički g. Puniša Djurdjčić. Rezultati sestanka so v glavnem sledeči: Napram inozemstvu in pred centralnimi oblastmi nastopajo vsi trije klubi kot eno telo, dasiravno vsled raznih težkoč momentani ni mogoče formirati Saveza omenjenih klubov. V vseh važnejših vprašanjih nastopajo klubi sporazumno, tako se n. pr. uredi stališče naših delegatov na vsakoletnem kongresu »Mednarodne federacije akad. klubov« za Zvezo narodov v Ženevi. Ravno tako nastopajo klubi sporazumno o priliki sklepanju prijateljskih pogodb z inozemskimi društv. V lokalnih zadevah so omenjeni klubi povsem avtonomni. Poslučujejo se vseh dovoljenih sredstev za pacifistično propagando v svojem okolišu.

V svrhu uspešnejšega dela se namerava stopiti v čim tesnejši stik z sorodnimi klubi na Balkanu. Prva tozadevna konferenca se je vršila pred kratkim v Sofiji in je prinesla prav zadovoljive uspehe. Pred kratkim se je mudil naš delegat v ta namen tudi v Atenah. Naše časopise je z ozirom na omenjeno akcijo pomotoma poročalo o snujoči se »Zvezi balkanskih študentov«. O tem pa ni govora, gre le za skupno akcijo akademskih klubov za Zvezo narodov na Balkanu. Potom turškega in albanskega poslaništva v Beogradu so vabljivi v ta prijateljski blok tudi turški in albanski študenti.

Začetkom aprila se bo vršil v Beogradu kongres balkanskih klubov. Udeležba Bolgarov in Grkov je po sedanjem stanju stvari zagotovljena, pričakovati pa je tudi Turkov in Albancev.

Kakor vidimo, naša akademska omladina, ki si je stavila za nalogo, da propagira pacifistične ideje, verno sledi svojim svetlim smernicam.

Iz demokratske stranke

Na Jesenicah se prične 18. marca ob pol 8. zvečer socialno — politični tečaj. Program tečaja obsega sledeča predavanja:

18. marca: Socialno zavarovanje. Predava g. dr. Joža Bohinjec. 25. marca: Pravice in dolžnosti, izvirajoče iz delovnega razmerja. Predava g. dr. Joža Bohinjec. 1. aprila: Delavsko pravo (splošno, jugoslovensko). Predava g. dr. Joža Bohinjec. 8. aprila: Zakon o obratnih svetilih. Predava g. dr. J. Bohinjec. 15. aprila: Carina, tarifa in kalkulaacija cen. Predava g. dr. Mirko Obersnel. 22. aprila: Davčna politika in državni proračun. Predava gospod Ivan Mohorčič. 29. aprila: Ustava in ustroj naše države. Predava gosp. Fran Matcenc. 6. maja: Zaščita materinstva in žensko varstvena zakonodaja. Predava g. dr. Joža Bohinjec.

V petek, dne 19. t. m. se bo vršil občni zbor k. o. SDS na Jesenicah ob 2. popoldne. Udeležiti se ga gosp. ravnatelj J. Krog.

V Korokši Beli bo občni zbor k. o. SDS ob 10. dopoldne. Udeležiti se ga gosp. dr. Stane Rape.

V Ljubljani pa bo istega dne občni zbor »Kluba demokratičnih učiteljev«, in sicer ob 10. dopoldne v prostorih tajništva SDS, Kazino II. nad. — V nedeljo, dne 21. t. m. se bo vršil sestanek k. o. SDS ob 3. popoldne v Sokolskem domu v Trbovljah. Govori gosp. Fran Matcenc. — V Novi vasi pri Ra- kaku bo občni zbor k. o. SDS ob pol 8. zjutraj. Udeležiti se ga gosp. dr. Stane Rape.

Sušak in njegove težave

Ravno sedaj zboruje v Beogradu železniški tarifski odbor. Že nekolikokrat sem zastopal v javnosti stališče, da je Sušak izredne važnosti za slovensko trgovino, predvsem svedoča, ko dobimo prepotrebno železniško zvezo Slovenije z morjem.

Lansko leto sem posebno razpravljaj v »Jutru« o pomenu pristanišča na Sušaku za našo trgovino z lesom, saj je tudi danes Sušak poleg Reke glavno tržišče lesne trgovine za vse Sredozemsko morje. — Sušak uživa v zunanjem trgovskem svetu izven mej naše države, kjer se konsumira naš les, najboljši glas, ima ime in uzance, ki si jih bomo morali v drugih lukah šele ustvariti. Da preidejo prej dolga leta in leta, ko to dosežemo v drugih lukah in si pridobimo zaupanje, je jasno vsakomur, ki pozna konservativnost svetovne trgovine, ki se vedno težko loči od svojih tržišč.

In ta Sušak se hoče danes z našimi tarifnimi odredbami ter res nepremišljene internacionalnimi pogodbami ubiti, naravni izhod slovenske lesne trgovine na domače morje v korist italijanskim lukam zapreti ter nas na milost in nemilost izročiti italijanskemu vplivu in tujim prekupčevalcem.

Glede tarifov moramo eksporterji Slovenije doseči za Sušak vsaj iste ugodnosti, ki so uveljavljene za Split. — Ne zahtevamo ničesar drugega in nič več, kakor so nam obljubili leta 1923. gospod ministrski predsednik n. Pašić in gospod zunanji minister dr. M. Nincić ter tedanji železniški in finančni minister. — Sam ministrski predsednik g. n. Pašić je tedaj deputaciji decidirano izjavil, da naj z železniško zvezo Slovenije z morjem potrpimo do prvega večjega državnega posojila, on sam pa se hoče pobrigati, da dobimo ugodne železniške tarife do Sušaka in z njimi vsaj »tarifno zvezo« do morja, ako zaenkrat še ne železnice. — Po projektirani progi Brod-Moravice iz Kočevja dalje do Sušaka znaša dolžina 51 km + 84 = 135 km. Za rezan les in testone bi znašala voz- nina po izvozni tarifi 34. postav. 25. Din 625. Kočevje-via Grosuplje-Karlo- vac-Sušak pa je 371 km in tovarnina 1090 Din. Ako se nam izpolni dana ob- ljuba in dobimo »tarifno zvezo« s Sušakom, smo samo dosegli približno ono tarifno višino, ki odgovarja znižanim postavkam za Split.

In to bi naša Dolenjska, ki je tako bogata na lesu, svojem edinem dohodku, menda vendarle lahko zahtevala. — Ako se hoče protežirati Split, razu- memo razloge, a dokler ne ustvarimo predpogojev za lesno trgovino v Splitu, nas ne odganjajte od Sušaka in ne gonite pod komando italijanskega prekupčevalca! In kar velja za Dolenjsko, je odločilne važnosti za osamosvojitve in napredek lesne industrije celokupne Slovenije, ki bo z malo železniško zvezo Kočevje-Brod-Moravice gravitirala izključno na Sušak.

Internacionalne pogodbe! S Španijo še danes nimamo trgovske pogodbe, dasi gre 50 odst. celokupnega lesnega izvoza iz jugoslovenskih pristanišč v Španijo. Ta naš eksport obvladajo izključno Italijani in to tako v Splitu kakor tudi na Sušaku. Ako se hoče jugoslovensko eksportno trgovino oprostiti tujega vpliva in posredovanja, so nujno potrebne trgovinske pogodbe, ki bodo s pametno tarifno politiko oživljale jugoslovensko trgovino v vseh naših pristaniščih brez konkurence Splita Sušaku in obratno.

Z Italijo imamo do danes že vse mogoče pogodbe — da celo prijateljske! In vendar, kako minuciozno natančno ter birokratično pregrajajo izbratje glede arangementa medsebojnega prometa na Sušak in Reko, dovoz Jugoslavije na Reko in kako nam je onemogočeno, priti preko Postojne in Reke na Sušak.

Država je dolžna, delati z vsem gospodarskim razumevanjem, da ostane naša trgovina na Sušaku, ki je zadosti obširna, da zadosti v prvi vrsti lesni trgovini, za kar je bil vendar namenjen že od vsega njegovega začetka. Zveza Postojna-Reka-Sušak bo za Sušak brez veljave, Italijanska uprava državnih železnic dovoljuje za zvezo Reke s Postojno 50 odst. popusta na dosedanje tovarnini. Za Sušak na italijanski progi ta popust ne velja. Na Sušak se more odpošiljati blago preko Postojne samo z direktnimi tovarnimi listi. Italijanska železniška uprava ne prevaža tranzitnega blaga na Sušak; reekspedicijski ni dovoljena; tozadevne pošiljke se morajo v Reki razložiti ter ponovno naložiti in odpremiti z internacionalnim tovarnim listom ali pa z vozovi preko carinarnice na Sušak. Jugoslovenske pošiljke za Reko gredo potom reekspedicijske na Reko za bagatelno tovarnino 30 Din, ki ni primerljiva s stroški iz Reke na Sušak.

Thaon de Rewal je danes za nas skoro brez pomena. Le redkokdaj se izgubi v ta zaliv kaka tovarna ladja. Navsezani smo na italijanske paroplovne družbe, ki se z nami igrajo kot mačka z miško. — Vagon našega blaga pride v ta zaliv, ladje ni, tik ob meji v reškem delu pa ladja čaka na tovor. Reekspedi-

cija iz tega dela ni dovoljena. V tem zalivu delajo pogodbeno samo italijanski državljani. In Italija zahteva, da se vagon razloži, razloži za italijanska delavska kooperativa; vagon je treba zopet naložiti, kooperativa zopet zaslužiti, napraviti mednarodni tovarni list in iti preko carinske torture 20 metrov daleč v izključno italijanski pristan do čaka- joče ladje ali pa izpeljati na Reko blago z vozovi tudi potom cooperative, kjer ta ista cooperativa zopet vagon, oziroma vozove razloži in naloži v ladjo. Naša država bi morda vendar mogla s primernim znižanjem luških pristojbin in drugih bonitet, privabiti v Thaon de Rewal tuje ladje za nakladanje našega blaga; sem namreč mnenja, da bi se takoj prenehale vse šikane, kakor hitro bi se šlo za profit.

To so prve zahteve našega trgovstva glede Sušaka, katerim bi se moralo ustreči. Naše napake bi bilo treba odpraviti, škodljive tuje vplive pa paralizirati. Za procvit Sušaka in njegovega pristanišča se mnogo trudi njegov gradonačelnik g. Kučić. Do danes je mož na marsikaterem mestu naletel samo na gluha ušesa, žalobov v škodo naše trgovine in sušakega pristanišča, ki bo direktni izhod naše Slovenije na morje. G. Kučić smo za njegov trud in delo hvaležni.

A. Kajfež, Kočevje.

Politična kriza v Rumuniji

Skoraj vse rumunsko časopisje naglašajo glasno, da je notranje-politični položaj tako zamotan, kakor morda še ni bil zadnja leta. Ni dvoma, da mora Bratianova vlada odstopiti, oficijelni razlog za demisijo pa se do slej še ni mogel najti.

Po vojni ni bilo na Rumunskem kabineta, da bi popolnoma izčrpal polnomočje onega parlamenta, iz katerega je izšel. Liberalna stranka je v tem pogledu napravila prvi poskus, ki je drago stal državo in njo samo, ki se razvija v gotovih zgodovinskih tradicijah stare Rumunije in se v mnogih pogledih še ni mogla ali znala prilagoditi novim razmeram. Liberalna stranka je organizirala na načelih polne centralizacije in brez-pogojne podrejenosti svojemu voditelju. Tega načela so je držala in se še drži tudi na vladi. Razmere pa so se na Rumunskem po vojni popolnoma spremenile. Državno ozemlje se je trikrat povečalo. Prebivalstva je dvakrat in pol toliko kot pred vojno. Manjšine so veliko močnejše in to z znatno lastno kulturo. Zato se je morala rumunska vlada oprijeti novih upravnih metod, popolnoma drugačnih, kot so bile v veljavi pred vojno. Ni čudno, da liberalna stranka, ki se je ustanovila pred svetovno vojno, ne more biti kos svojim velikim nalogam in zato se tudi liberalna vlada ni mogla nikoli rešiti najrazličnejših težav. Liberalci bi se morali odreči svojim tradicijam, ali pa dobiti nove pokrajine, da bi dosegli v državi zaželjeno edinstvo in potrebno konsolidacijo. Stranka pa si je izbrala nova pota in si tako napolniti proti sebi nove pokrajine in narodne manjšine.

V gospodarskem življenju so liberalci zastopali politiko narodnega protekcijonizma in so v tem delu sestavljali tudi svoje gospodarske zakone. To se da lahko razjasniti. Liberalci predstavljajo rumunsko industrijsko-financično buržoazijo in imajo v svojih rokah več bančni in industrijski kapital. Jasno je, da so vedno delali na to, da razširijo svoj vpliv tudi v novih pokrajinah, v prvi vrsti na industrijski Erdelj. Zato imajo vsi njihovi gospodarski cilji značilno skupno črto, namreč da so interesi domače industrije kolikor mogoče v skladu z interesi onega staleža, ki ga predstavlja liberalna stranka. Liberalci delajo z vsemi silami na to, da zagotovijo svoji stranki nadvladje v narodnem gospodarstvu, ker so si bili svesti, da morejo v državi z razmeroma mladim kapitalom na ta način dobro vladati, tudi ako so v opoziciji. Danes so v liberalnih rokah osre dotočene vse banke in industrija. Celo Narodna banka je pod vplivom te stranke.

Proti taki politiki izključnega liberalizma so začele ostro nastopati nove pokrajine in one politične stranke, ki zastopajo v političnem življenju nove dežele, namreč kmetijska stranka v Besarabiji in narodna stranka v Erdelju. Ti dve stranki sta imeli in imata še vedno mnogo sličnega. Narodna stranka zastopa meščanstvo, kmetijska pa ima večjonomo radikalna gesla, vendar pa ob skupni nastopu v borbi proti liberalcem in zlasti v boju proti centralističnim tendencam. Internih vezi med tema dvema strankama z različno stanovsko podlago doslej ni bilo. Zato tudi ravno zaradi tega ni moglo priti do močne edinstvene fronte opozicije, ki bi mogla za liberalci prevzeti vlado. V posameznih primerih sta ti dve stranki res nastopili skupaj, tako pri volitvah v kmetjsko-gospodarske zbornice in pri poslednjih občinskih volitvah, se nista mogli sporazumeti glede sestave skupne vlade. To je vzrok, da so mogli liberalci ostati tako dolgo na krmilu. Ni bilo stranke ali strank, ki bi jih mogle zamenjati. Tudi še danes, ko so pristojni ministri že napovedali, kdaj bo kabinet odstopil, še ni določeno, katera stranka bo vzela državne vajeti v svoje roke. Bodoči predsednik vlade bo najbrže vodja narodne stranke general Averescu. Ta stranka je bila vsa štiri leta v lojalni opoziciji in je včasih celo vidno, včasih pa tajno podpirala liberalce. Ta sprememba pa nikakor ne bi pomenjala definitivne rešitve rumunske notranjepolitične krize, ker bi šel general Averescu s svojo stranko gotovo po istih poteh kot liberalci, tembolj ker moč njegovega tabora ne bi dovoljevala preveč samostojne politike. — CEP.

Ali ste naročili vsaj enega znanca ali znanko na tednik „DOMOVINO“?

Naši kraji in ljudje

Ne bute daleko došli

Impresije z Radčevega shoda pri Metliki.

Metlika, 14. marca. Za nedeljo sta g. Radčič in Pucelj napovedala »velik shod« v Metliki. In sta ga res imela, toda ne v Metliki, marveč na ostran Kolpe, v Jurovskem Brodu, na Hrvaškem. To je prvo.

Drugo: Navzlic znanim radičevskim agitacijskim metodam to in onstran Kolpe, navzlic krdelu letetič agitatorjev in ustnim priporočilom, navzlic poplavi plakatov z gostobesedno profanacijo Matije Gubca in z poveličevanjem »voditelja in učitelja« ministra Stjepana Radiča, se je k shodu zbralo jedva nekaj nad tisoč ljudi. Kajti to je — tretje — najbolj fatalno dejstvo, da na tem shodu ob Kolpi niti ni bila za popolni njegov fluasko toliko odločilna le nepriznana slaba udeležba kakor hladno razpoloženje, ki je g. Radčiču in Pucelju in celotni njuni suiti od oculos pokazalo perspektivo njunega Povega zmaganost: še par takih shodov, n. radičevski »prekoda« ali »pohoda« iz Hrvaške v Slovenijo, ki ga je g. Pucelj na shodu povdarjal z genljivim zanosom, se bo obnesel prav tako, kakor je to povedal le dva slišen mediki: »Ne bute daleko došli!«

Ne bute daleko došli! Naprej nikakor ne. Ker kolikor je bilo udeležencev iz naše Beke Krajine, so šli Radiča poslušati iz »firbace«, od mase, mimogrede. A kolikor jih je bilo z one strani, si moral samo tega ali one domače pobarati: — No, kako je z republiko?

»Vrag ga dal — krepala je!« Torej pretežna večina bivših radičevcev, nekaj tu ob Kolpi tako navdušenih za Radiča in plantetič za republiko. A danes? Mrzijo ga, sodijo, da je sporazum grda prevara in so prepričani, da je Stjepan Radič sedem let vlek narod za nos. Kdo mu kaj morel? Ljudstvo je desorijentirano in revolirano, a on je minister in ga ščitijo zandarji. Videli si jih lahko — fante in može — kako so se v gruči zbirali in skušali z demonstracijo dati duška svojemu ogorčenju. Pa so se radi ljube miru raje vdali topi resignaciji, ker nihče med njimi ni bil pripravljen riskirati aretacijo, kakor se je zgodilo slovenskemu trgovcu D., ki ga je na postaji v Karlovcu radi vzklila proti Radiču popadla — roka postavbe...

Da nadaljujemo v tej zvezi: Stjepan Radič se je s svojo suito pripeljal v posebnem vagonu direktno iz Beograda in ni utegnil v Zagrebu niti končniti svoje žene, kakor je razodel ob kusu shoda. Prvo razočaranje pa je doživel v Karlovcu, kjer ga je deputacija občinskih očetov tako dolgo iskala, da se je vlak ravno začel pomikati, ko so prišli do zadnjega — Radičevega — vagona. Naravnost presenetljivo hladen je bil končno sprejem v Metliki. In po zdrav se je čul odziv (»živio Radič!«) le iz Radičevega spremstva, vstaveš tudi ono kopico židovskih izletnikov, ki so se zaradi lepega nedeljskega dne pripeljali iz Karlovca ogledovat mili seljaški narod... Pogledat pa sta prišla tudi bivša klerikalna poslanca Nemanič in Stanovnik. In to je pravzaprav najinteresantnejša podrobnost današnjega dne.

Jurovski Brod je malo, zares idilično naselje, tik onstran mostu preko Kolpe in je priročni prostor ob poti in ob velikem zavori glavne ceste naravnost sijajno pripraven za zborovanje. Toda ljudstvo se je po Radičevem prihodu na lice mesta — pripeljal la sta se z g. Puceljem v kočiji — le počasi obotavljaje zbiralo okrog govorniške tribune, kjer so se spredaj postavili zastavonoše s hrvaškimi trobojkami (in s prepletenim R petkom in signijama HRSS), par tamburašev, in fantov, nekaj komekov v kučmah, mladih — vse drugo pa pisana družba, mladih in starih, otročadi in brhkih deklet v beli opravi. »Kakor na sejmu« — je dejal nekdo.

Medtem je Radič že izpregovoril. On, ki je doslej znal s svojo besedo nase navezati desetkrat večje množice in so včasih vanj strmeli kakor v apostola, je tokrat govoril kakor samemu sebi v beli dan. Toplo je prišlo sonce, toda Radičeve besede niso ogrele. Niti vzklila, niti pritrdila, dasi je Radič stopnjica posegal po vseh svojih rekvizitih, vmešaval prislovice in Isusa in Gubca, in udrihal po popih in čifutih in bastinaših. Vsa morala njegovih pridigovanj pa je šla k vrabcu, ko se je iz bližnje gostilne raztegnila prešerna pesem:

»Nikaj na svetu lepšega ni nego kad vince dobro rodil!...«

Uh! Poldan so oznanili metliški zvonovi in ljudstvo se je začelo razhajati. In ravno ko se je Radič na vso moč trudil, da vsaj ob koncu upali, so seljaki za cesto napregali konje in — hihot! — poganjali domov; mladež pa je pazirala z Bošnjaki in se gnetla okrog seljarja, ki si je postavil štant s piškoti in cukrčki. Zares! Kakor na sejmu...

Naravno, da je zaman grmel svojo slovenohrvaščino tudi g. Pucelj in vsi nadaljnji govorniki, ki so pripomogli samo do krilatic: »Najslabiji govornik najdule vleče!« Se enkrat je izpregovoril Radič, napovedal

seljaško pomlad in se obregnil ob novinarje, nato pa zapel »Lepo našo«. Tamburaši so mu pomagali, pa so jo vseeno klavirno zavozili. »Premalo su pili!« je grobo pripomnil mlad fant in so se mu smejali vsi naokrog.

Tako je torej Radič in Pucelj v nedeljo preživela Metlika, kjer je bera besedi bila velika, a ljudstva več ne mika njuna dika, odkar je šla rakom živžig republika. rp.

Slovenski pisatelj — zlatomašnik

Pozdravljen zlatomašnik! Dne 16. tega meseca je odplulo petdeset let, odkar Ti je nadškof Golmaier v Gorici položil roke na glavo in Te oblagodaril z mašništvom. Kot čvrst, nevpogrevni 75 letnik stopaš pred oltar, da opraviš zlato mašo. Dosegel si zlato dobo, ki Ti je napovedovalo Tvoje meniško ime: Hrizonog (Zlatorod). Zlata Ti ni dal red, ki Si mu služil dolgo vrsto let; zlata Ti ni vsula v naročje siromašna Istra, kateri Si poživljalno dvigal prosveto. In domovina? Nakazala Ti je beraško pokojnino, dasi Si prinesel s Seboj zlato zavest, da Si se pošteno trudil za narodov blagor.

Gospodu Valentinu Majarju, vpokojenemu župniku, živčemu sedaj Podšent-jurjem pri Zaqorju (p. Medija Izlake), velja ta pozdrav. Rodil se je dne 15. februarja 1851. v Dolu pri Ljubljani. Ljubljanske šole so sprejele vedoželjnega fantiča; najprej trnovska, kjer je »profesor« Luka Sušnik razlagal trivijalne predmete in kaplan Luka Jeran učil krščanski nauk. Slo je stopnjema: iz trnovske v šentjakobsko šolo in nato v gimnazijo.

Bilo je leta 1871., ko je v šesti šoli profesor Hönig (Ključek) drakonično izvajal zgodovinske »partije« in mnoge nagrajal s »kljukami«, ko je profesor Heinrich, imenovan »Kultura«, do nebes poveljeval zmagovite Nemce, poraževal premagane Francoze in smešil naše narodne zahteve, ko je profesor Konschegg izgovoril usodno napoved: Zwei müssen fallen! — ko je profesor Solar vzorno predaval slovenščino, tedaj je ustanovil Valentin Majar — v gimnazijskem izvrstju je stalo, Maier, on sam pa izjaval svoje ime šaljivo od glagola: majati, majem — tajno dijaško društvo Vilin krog s posebnimi pravili. Tajno je bilo, ker je bilo tedaj dijakom strogo prepovedano snovanje vsakršnih, tudi slovstvenih društev. Člani — bilo jih je 15 glav — so se shajali vsak četrtek pod Rožnikom, kjer so se vršile debate. Posameznika temata so se kritikovali in najboljši izdelki sprejeli v list »Vilin krog«, kateremu je bil urednik Vilinski (Majar). Tedaj je bila doba taborov. Mladina se je navduševala zlasti za zedinjeno Slovenijo in Vilin krog je na svojem zborovanju razmotrival, kolik ji bodi obseg. Vilinskemu se je zdel naša Slovenija premajhna; rušil je deželne meje, češ, da so samo na zemljevidu, v resnici jih pa ni; zahteval je še Hrvaško s Slavonijo, Voivodino z Banatom, Dalmacijo s Črno gorjo in Ercebosno; svojo zahtevo je utemelje-

val kažoč na jezik, ki je povsod enak z majhnimi krajevnimi razlikami. V Vilinem krogu je zbog tega nastal razkol: tukaj Slovenija, tamkaj Jugoslavija. Ume se, da se ta razpor ni vršil tiho, nego glasno in bučno. Burne debate so povzročile radovednost, kaj imajo dijaki med seboj, da včasih kriče kakor žerjavi. Obstoju društvu ni ostal pod mernikom. Počasi je jelo sumeti, kakor da bi se pletla kaka zarota. Profesorji so začeli zasledovati udeležence in vzeli na piko zlasti Vilinskega. Celega pol leta ni bil vprašan iz nobenega predmeta, a naposled, kakor da bi se bili domenili, je bil nekega dne klican vsako uro dopoldne in popoldne. Vendar je zmagal in ni bil med tistimi, ki sta po Konscheggovi napovedi morala pasti. Da bi se ognil nadaljnjemu preganjanju in ker mu je bila odtegnjena pomoč od doma, je nameraval iti k pošti ali k železnici; naposled pa se je vdal materini želji in stopil v frančiškanski samostan.

Prebivši noviciat v Nazarijih je nadaljeval gimnazijske nauke v zasebni frančiškanski šoli na Kostanjevici pri Gorici; učitelj mu je bil o. Stanko Skrabec, s katerim je ostal v prijateljski zvezi do njegove smrti. Bogoslovje je zvršil Majar na Kostanjevici in v Ljubljani. Dne 16. marca 1876. je postal mašnik. Služboval je v mnogih samostanih: v Nazarijih, Samoboru, Jaski, Klanjcu, na Trsatu, v Pazinu, Karlovcu. Mnogo je skusil in naposled posnemal Valentina Vodnika, odločil kuto in Hrizonog in se povabil v Italijo. Zaplaval je v Istro, kjer so mu odkazali prostrano župo pri Sv. Luciji na Skitici poleg Labina. Na tej točki je ob najneugodnejših okoliščinah pod kruto vlado poreškega škofa italijanaša Flappa vztrajal 12 let, oskrbel mnogo naprav in poprav ter si pridobil izrednih zaslug z otvoritvijo dveh osnovnih šol pod okriljem Družbe sv. Cirila in Metoda za Istro; nameraval je ustanoviti še tretjo, kar pa so preprečili Italijani. Leta 1911. je stopil v pokoj in se naselil na sedanjem bivališču.

Kaj je storil Majar na književnem polju? Odpiri Simoničevu Slovensko bibliografijo — na str. 283. do 286. je nanizanih 28 naslovov njegovih del, a niso vsa (zabeleženi ni hrvaški Život Isusa, lat. Flores juveniles). Res, da so večinoma prevodi, a njihova množina priča, da o. Hrizonog ni v samostanu držal križem rok. Poleg molitvenikov in raznih nabožnih knjig je predelal za Slovence mnogo daljših in krajših povesti — lepo število jih je objavil v Kordeševi »Ljudski knjižnici«. Opisal je zgodovino božje poti na Trsatu in Odkritje Amerike pod Campeju. Z mariborskim o. Kalistom Hericem je sproti izdajanje lista »Cvetje z vertov sv. Frančiška«, kateremu je bil urednik o. St. Skrabec, sloveči po svojih korenitih jezikoslovnih spisih na platnicah, zvesti sodrudi na započelniki lista Majar, ki je zalagal tudi druge časnike s svojimi proizvodi. V »Novicah« je izšel leta 1878. njegov članek »Ali u ali v« v »Slov. Narodu« pa naslednjega leta daljša jezikovna razprava »U bodemo pisali namesto v«. Dostaviti treba, da je mnogo Majarjevih spisov ostalo neobjavljenih. Dokaj se jih je poizgubilo.

Sonosno zavestjo, da je svoje talente obračal vedno in korist ljubljene jugoslovenskega naroda, čigar udejnjenje je dijak prorokoval in srečno dočkal, praznuje velezaslužni gospod Valentin Majar svoj zlati jubilej. Iskreno mu čestita, želeč še mnoga zdrava leta Prijan.

Anketa o regulaciji Savinje in njenih pritokov

Celje, 15. marca.

V smislu sklepa občinskega sveta je sklical celjski župan dr. Hrašovec za danes anketo o regulaciji Savinje in njenih pritokov. Na anketo so bili vabljeni veliki župan dr. Otmar Pirkmajer, strokovni referenti hidro-

LJUBLJANSKI DVOR

kino

TELEFON 17EV-730.

Predprodaja vstopnic od 10. do 12. in od 2. ure.

Predna ravnateljica: **LILI DAMITA**

Danes ob:
4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

Velikanski uspeh!
Senzacija nad senzacijo!

Justifikacija nedolžnega na električnem stolu

Samo za ljudi močnih živcevi!
Mladini neprimerno!

Igra prirode

Prošlo jesen je na njivi v Spuljah pri Ptuju zrastle repa, ki je imela skoro popolno obliko globočke roke. Zanimivo je tudi, da so na njivi, ki je bila vsa posejana z repo, zrastle le tri repe in sicer ena normalna, in ena, ki tudi predstavlja roko, in pa repa s petimi prsti na današnji sliki.

Oropan in potem smrtno ponesrečil

Gor. Mozel, 14. marca.

Pavel Stadohar, 66 let stari trgovec s kožami iz Predgrada v Črnomaljskem okraju, je nakupoval dne 22. februarja v vasi Zdihovo in v okolici občine Mozeli kože od divjačine. Medpotoma je posetil tudi več gostiln in se je precej opijal. Močno razgret od vinskih duhov, je krenil iz Zdihova proti Žagi pri Kolpi. Ker ni dobro poznal tega pota, je prošil vaščane iz Zdihova, ki so bili ravno zaposleni pri popraviljanju pota, naj mu pokažejo pravo smer na Žago. Za kažipota sta se mu ponudila dva mlada fanta, hlapca oziroma pastirja iz Zdihova. Ko so se oddaljili vsi trije nekaj sto korakov od vaščanov, je Stadohar baže vsled vinjenosti sam padel. Njegova spremljevalca sta porabila to priliko, da ga oropata. Vzela sta mu iz notranjega žepa denarnico, v kateri je imel 1340 Din ter odšla nato nazaj na svoje delo. Toda Stadohar je tatvino očividno zelo kmalu opazil. Stekel je takoj za svojima spremljevalcema, in prijel in zahteval denar nazaj. Fanta sta se prestrašila, priznala svoje dejanje in vrnila Stadoharju denar, da ne bi imela še kakih večjih neprilic.

Stadohar se je nato izrazil: »Sedaj grem pa v vas Suhor, v občini Banjaloki, ker mi gram priti tja še danes zvečer!« Odšel je in ga od takrat niso več videli. Očividno je v mraku zgrešil pravo pot, začel potem na rob globokih sten, se zvrnil v nad sto metrov globoki prepad in se ubil.

Vsa polzvedovanja za njim so ostala dolgo brez vsakega uspeha. Šele dne 9. marca so našli končno njegovo truplo, močno razbito v imenovanem prepadu in je potem pokopali.

Danes zadnji dan prekrasni film

Nevesta na motorju

z najlepšimi naravnimi posnetki švicarskih Alp. Mnogo športa. Tekme z motorji na morju. Hud požar na motorju. Pretresljiva vsebina. Velika razkošnost. Moderne toalete. V glavnih vlogah: **Lee Parry, Ernst Hoffmann, Angelo Ferrari.**

Prihodni spored:

»Bela vešča«
Barbare la Marr, Charles de Roche in Conway Tearle.

Predstave ob 3. pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

Kino Ideal

Darujte za sokolski Tabor!

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Začetek ob 20. uri.

Torek, 16.: Zaprtko.
Sreda, 17.: »Deseti brat«. C.
Četrtek, 18.: »Ana Christie«. F.
Petek, 19.: ob 15.: »Druga mladost«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izv. Ob 20.: »Deseti brat«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izv.

Ljubljanska opera

Začetek ob pol 20. uri.

Torek, 16.: »Zongler Naše ljube Gospe«. E.
Sreda, 17.: »Trubadur«. Gostovanje g. Roberta Primožiča. A.
Četrtek, 18.: »Grofica Marica«. Izv.

Mariborsko gledališče

Torek, 16.: »Beneški trgovci«. C. Premijera
Sreda, 17.: koncert Ade Poljakove.

Koncert Sancin-Kroemer v Celju

Celje, 15. marca.

V soboto sta priredila pianist g. prof. Hugo Kroemer in Gradca in violonist g. Karel Sancin, ravnatelj celjske Glasbene Matice v mali dvorani Celjskega doma koncertni večer. Obisk ni bil ravno poto-

žen. Prišli so oni, ki jim je glasbena umetnost res pri srcu.

Prva točka je bila Chopinova sonata v h-molu, ki jo je izvajal prof. Kroemer (bivši učitelj g. M. Sencinove). Že izvajanje prvega stavka je pokazalo, da imamo pred seboj velikega mojstra in resničnega umetnika. Njegovo igranje je polno globokih in originalnih domislekov, tehnika dovršena in izvedena do podrobnosti. On je umetnik z neodoljivo privlačno silo in močnim temperamentom. Chopinova sonata je polna pestrosti, figur in pasaj. Dolgozvočnosti, ki jih srečujemo v nekaterih večjih Chopinovih delih, ni bilo občutiti. Skladba je v formi dovršena in vpliva zlasti s svojeglavostjo izvedbe. V Kroemerju je našla prvovrstnega interpret. Isto velja za Debussyjeve skladbe. Mogocni preludi, ritmična in melodična »Sarabanda« ter tehnčno kompleksna »Toccata« so pokazale veliko znanje in umetniško dušo pianista. Lisztov »Petrarčin sonet št. 104.« in »Sv. Frančišek hodi po morju«. Igra prof. Kroemer naravnost plastično, tako da mora tudi laik razumeti motive ter njih močno izvedbo. Prof. Kroemer je še dodal Lisztov »Vadih« (»Un sospiro«).

Ravnatelj Sancin je igral mesto Roslavčevega valčka in nokturna Bachova »Arija«, polifonično skladbo, bogato na peestih

formah. Glavna točka njegovega programa je bila Szymanowskega »Sonata v d-molu«. Moderna kompozicija s finimi motivi in težkimi, kompleksnimi figurami. Višek ima v 2. stavku (Allegro moderato). Ravnatelj Sancin, ki ga poznamo kot resnega umetnika, je pokazal od svojega zadnjega nastopa še znaten napredek. Mojastr je zlasti v nižjih legah. Njegova violina zveni čisto in njegovo igranje ne pozna tehniških ovir. Poleg prof. Kroemerja, ki je spremljal na klavirju s fino rezervjo in diskretnostjo, sta prišla njegov temperament in tehnika do popolne veljave. Mnogo odobravanja je žel tudi z ljubkimi »Organizmi plesi« (Náchéz). Dodal je še Seyboldov »Scherzo«.

Občinstvo ni štedilo z burnim aplavzom. Klavir pa bi bil lahko za tak umetniški večer boljši.

Koncert Sancin-Kroemer

(V dvorani Filharmonične družbe.)

Naš violonist I. Karel Sancin, ravnatelj celjske Glasbene Matice, ki je ta zavod povzdignil in deloma preuredil v vrlo resno in lepo procvitajočo glasbeno šolo, nam je na nocojšnjem koncertu zgledno poredil skrajno zanimive kompozicije sodobne violinske literature. Karla Szymanowskega proslulo, a nam še nepoznano Sonato op. 9 v d-molu, Roslavca Valček in Večerno pesem ter Respighija imponantni Concerto Gregoriano. — Imponira nam, da je Sancin našel v Ljubljani — dolgo za se nismo

čuli — s sporedom, ki je poleg reproduktorjeve tehnike in zlasti njegovega stilno črpaločega in v širok razmah kločega podajanja pokazal tudi novitete, ki bi jih sicer najbrž še dolgo ne čuli. Karel Sancin je v sodobnost usmerjen in točno razume razbortje težnje in čestno iščeča se izražanja sodanjskega Vse v muziki ga zanima. Dela, vsestranskega in podrobnega, se ne plaši, zato dosega častne uspehe. Današnji večer je to potrdil.

Dveh kompozitov, Roslavca in Respighija, do nocoj raz odes še nismo poznali. Zastopnik ekstremne leve grupe ruskih skladateljev Nikolaj Andrejevič Roslavce, iz kmetijskih staršev leta 1881, rojenemu učencu moskovskega Konservatorija, je tvoril do sedaj zelo plodno. Ima Skinfonijo, simfonijo, pesnitvi Ciovek in Morje (po Bandelareju), violinski koncert (1925.), 5 godalnih kvartetov, 1 kvintet (s harfo in oboi), 2 klavirska tria, 5 violinskih sonat, 2 violončelo in 2 klavirske sonati, kantato Konec sveta in mnogo drugih stvari (pesmi) ter instrumentalnih občutenih kompozicij kot delo, ki nam je bil pokazal Sancin. — Bolognese Ottorino Respighi (rojen 1879.), ki je nekaj časa študiral tudi pri Rimski. Korsakovem v Petrogradu in Maksu Bruchu v Berlinu, je najplodovitejši in najvažnejši italijanski glasbeni sodobnik. Najčisteše se izjavljajo njegove proslule Fontane di Roma. Leta 1922. za veliki orkester in violino — solo komponirani Gregorijanski koncert, ki smo ga danes čuli v gošilih in klavirju, se odlikuje so konstruktivnosti

in slikovitosti. — Nekaj dat o Poljaku Szymanovskem sem zapisal že zadnjič v poročilu o koncertu Sevilkevega kvarteta.

Karel Sancin je violonist toplega, mehkega, voluminoznega, širokega tona. Njegove gošile pojo čarno, privlačno pesem glasovno pogljobljeno, južno-občuteno pesem. Čuli smo to nocoj zlasti v andantino tranquillo in dolge stavku Szymanowskega sonate, v kolosalnem Respighijemem Gregorijanskem koncertu in v Bachovem Air ter Smetanovi Iz domovine, ki ju je umetnik soareji dodal, da je umiril bučen, vihrav plosk ne preštevilo, rekeli bi »ljubljansko« navzoče publike.

V tehničnem obvladavanju instrumenta Sancin ni še čisto zrel (leteči stakato, spikato na en lok, prehodi) — kdo bi se temu čudil, če mojster preko 30 tedenskih ur poučujo na celjski Matici —. Prvi stavek d-mol sonate je bil malo labilen, tudi Roslavčev interesanten, fantastičen Valček. Vendar smo vselej prisluhnili težki kadenči, ki zaključuje prvi stavek Gregorijanskega koncerta. Sancin jo je odsviral vrlo vzneseno, markantno, točno.

Goslačev spremljevalec, prof. H. Kroemer iz Gradca, je mož na svojem mestu i kot konduktor i kot solist. Podal nam je samega Debussyja, in to vrlo zajemljivo, jasno, zanoano. Je vzorom, akademsko točen, zanesljiv interpret. Prelutal in Umetalni ogenj sta nas pošteno ogrela po močnem izrazu in razgibanem podajanju. Pianist je bil deležen hvaležnega pritrjevanja.

Domače vesti

* **Povratek velikega župana.** Veliki župan ljubljanske oblasti dr. Vilko Baltić se je včeraj v ponedeljek povrnil v Beogradu ter sprejema stranke ob določenih urah in dnevi.

* **Dvor na vseslovesni zabavi.** Vseslovesni ski zabavi, ki jo je v soboto zvečer priredilo Kolo srbskih sester v beograjskem Oficirskem domu, so prisostvovali tudi kralj in kraljica, bivši grški kralj in kraljica Elizabeta ter knez Pavel s knežinjo Olgo. Kraljevski par je ostal na zabavi celi dve uri.

* **Promocija.** Na graški univerzi je bil preteklo soboto g. Janko Kalan iz Poljske pri Podnartu promoviran za doktorja vsega zdravilstva. Mlademu doktorju, ki se je devet mesecev boril za naš Korotan, iskreno čestitamo.

* **Konferenca zdrav. zbornic.** V nedeljo, 14. včeraj se je vršila v Beogradu konferenca zdravniških zbornic vseh pokrajin naše države, na kateri se je splošno naglašala potreba čim ožjega in krepkejšega sodelovanja z ministrstvom za narodno zdravje. Razpravljalo se je o izpremembi uredbe o zdravniških zbornicah, o vprašanju zozdravnikov, ter o tujih zdravnikih, ki so v državni službi na škodo domačih. Dalje se je govorilo o pogodbenih zdravnikih in o vprašanju pogodbe zdravnikov okrognega urada za zavarovanje delavcev. Sprejeto je bilo stališče beograjske zbornice, da morajo biti kopalnišči zdravniki strokovno izobraženi.

* **Izpremembe v poštini službi.** Poštni uradnik v Subotici Anton Pečnik je imenovan za pisarja v poštinem ministrstvu, vpokojena poštna uslužbenka Antonija Milavc pa za telefonistko na glavni pošti v Ljubljani. Telefonistinja Marija Gostič je iz Poljan premeščena k poštnemu uradu Ljubljana 1.

* **Z ljubljanske univerze.** Rektorat ljubljanske univerze razpisuje na tehnični fakulteti mesto asistenta v kemijskem inštitutu s prejemki uradnika I. kategorije. Prošlec mora biti diplomiran inženir kemijske stroke ali pa diplomiran kemik-filozof.

* **Izplačevanje štipendij.** Vsled številnih pritožb naših visokosolcev, ki študirajo v inozemstvu, da se jim štipendije neredno izplačujejo, je zunanje ministrstvo interveniralo pri ministrstvu prosvete, naj bi se izplačila štipendij točno vršila.

* **Iz sodne službe.** Pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani so položili pisarniški izpit sledeči žandarmerijski naredniki: Franc Rigler, Franc Zebre in Ivan Polanc iz Ljubljane, Ludvik Pras iz Celja in Bernard Kovač iz Sv. Jurja ob Juž. železnici.

* **Iz uradnega lista.** »Uradni list« ljubljanske in mariborske oblasti objavljajo v 24. številki razpis stalnih učnih mest na osnovnih šolah mariborske oblasti, na kar opozarjamo zainteresirane.

* **Uspesobnostne preizkušnje za osnovne šole** se prične na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani dne 30. aprila ob 8. zjutraj. Pravilno opremljene prošnje za priust k usposobnostnim preizkušnjam se naj predložijo po šolskem vodstvu pravočasno okrajnemu nadzorniku, da bodo najpozneje po dne 20. aprila v rokah izpraševalne komisije. Kdor bi ne bil pripuščen bo pravočasno obveščen. Posebna vabila k izpizit se ne bodo pošiljala. — Državna izpraševalna komisija za osnovne in njim sorodne šole v Ljubljani.

* **Na tehniški srednji šoli v Ljubljani,** eventualno na drž. strokovni šoli za puškarstvo v Kranju je razpisano mesto sluga. Službeno mesto se izpolni še tekom tekočega šolskega leta. Prošnje, opremljene v smislu čl. 12. zakona o civilnih uradnikih in ostalih drž. uslužbenih, naj se vložijo do 10. aprila pri ravnatelstvu gori omenjenih šol.

* **Redni letni občni zbor »Kluba demokrat. skih učiteljev«** se bo vršil v petek, dne 19. t. m. ob 10. uri dopoldne v prostorih tajništva SDS, Kazino II. nadst. z običajnim dnevnim redom. K obilni udeležbi vabi — Odbor.

* **Izredni občni zbor odvetniške zbornice v Ljubljani** v četrtek, dne 18. marca ob 5. popoldne v Ljubljani (univerza, zbornišna dvorana) in sicer v proslavo 25 letnega poslovanja zborniškega predsednika g. dr. Danila Majarona in zborniškega pravdnika g. dr. Frana Tekavčiča. Dnevni red: 1. Otvoritev zborovanja; 2. Poročilo odbornika dr. Karla Trillerja.

* **Spomenik dr. Razlagu pri Mali Nedelji.** Pripravljalni odbor za postavitev spomenika in odbor Narodno-kulturnega društva pri Mali Nedelji sta otvoritveno slavnost, združeno z velikim ljudskim taborom, določila na dan 25. julija. Spomenik, ki bo izdelan po načrtu g. inž. Ferd. Lupše, bo imel podobno skale, v kateri se bo nahajal bronast relief dr. Razlaga. Isti bo stal na divnem in zgodovinskem znanem maloendeliškem griču v bližini šole. Umetniška dela za spomenik je prevzel umetnik domačin g. Košar pri Sv. Duhu na Stari Gori. Velike zasluge glede denarnih prispevkov ima blagajnik Narodno kulturnega društva g. Slavko Senčar. Ta spomenik sredi Slov. goric, bo kot kulturni biser spominjal bodoče rodove na uspešno delovanje pionirja jugoslovenske misli, ki si je kot pesnik in pisatelj pridobil neveljnih zaslug za svoj rod.

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je preminula včeraj gospa Iva Gostič roj. Tomić, soproga upravitelja drž. žrebarne, g. Stanka Gostiča. Pogreb bo danes, ob 15.15 iz drž. žrebarne na Selu. — V Vegovi ulici št. 6. je umrla včeraj gospa Berta Kušar, roj. Pleiweiss. Pogreb bo v sredo, ob 4. popoldne. V nedeljo je umrl v Ljubljani g. Valentin Režek, uradnik Vzemne zavarovalnice. Pogreb bo danes, ob 4. popoldne z Masarykove ceste št. 32. Blag jim spomin, žalujočim naše sožalje!

* **Priprave za naš jesenski izvoz.** Da se letošnji izvoz naših pridelkov izvrši neovirano in gladko je prometni minister odredil, da se vprašanje izvoza pravočasno uredi. Ne smejo se v prihodnje ponavljati slučaj, da blago, namenjeno za izvoz, gnije in propada na postajah zaradi pomanjkanja vago-

nov. Le na ta način se bo naša trgovina razvijala ter pridobila zopet sloves. Naša valuta pa bo ohranila svoj dosedanj karz.

* **Stjepan Radić proti Udrženju profesorjev.** Proti Udrženju profesorjev je bila odrejena na odredbo ministra Stj. Radića preiskava radi spomenice, v kateri je bila prosvetna politika Stjepana Radića ostro obsojena. Kakor znano je bila spomenica izročena predsedstvu vlade in narodne skupščine. Preiskavo vodi sektijski načelnik Gjorgjević ki je že zaslial predsednika Udrženja Jeremijo Živanovića.

* **Zagrebski gledališki igralci pri Radiću.** Včeraj popoldne so odposlanci zagrebskih gledaliških igralcev posetili ministra prosvete St. Radića in se pritoževali proti ravnanstvu radi ukinjenja razvrstitve igralcev po uradniškem zakonu, češ da je položaj igralcev že itak težak. Minister Stj. Radić je seveda, kakor vedno, obljubil, da se bo pobrigal za igralce. Ob devetih zvečer je Radić odpotoval v Beograd.

* **Oslješko in novosadsko gledališče se razpusti.** Kakor javljajo iz Osijeka, je dobila uprava tamkajšnjega narodnega gledališča iz Beograda od zanesljive strani obvestilo, da mislijo v ministrstvu prosvete resno na razpust oslješkega in novosadskega gledališča.

* **Suspendiran odvetnik.** Odvetniška zbornica v Sarajevu je zaradi nepravilnosti v poslovanju suspendirala odvetnika dr. Ritza v Bihacu.

* **Zahvala.** Društvo upokojenega učitelstva Slovenije s sedežem v Ljubljani, Rožni 29 — mi je po umrli moji sestrji učiteljici Eberl Rozi, izplačalo 1000 Din podpore. Za blago pomoč se skrbnemu odboru društva najiskrenejše zahvaljujem. — Angela Eberl, v Murski Soboti.

* **Sienkiewicz: »Potop«.** Iz poljske prevel dr. Rudolf Mole 9—10 snopič. V Ljubljani 1926. Založila Tiskovna zadruga. S pravkar izišlim dvojnimi snopičem je zaključen prvi del velikega zgodovinskega romana »Potop«, ki ga v snopičih izdaja Tiskovna zadruga. »Potop« je nadaljevanje romana »Z ognjem in mečem« in prav tako bogat na bojnih in ljubezenskih dogodkih razboritih poljskih plemičev, kot slednji. Dasi obsega le prvi del 600 strani, bi ga človek radi nedosegljive zanimivosti najraje prebral na en mah. Prvi del romana velja Din 110. v polplatno vezan Din 124, v celo platno pa Din 134. Narocniki-predplačniki so ga dobili ceneje. Roman prav toplo priporočamo zlasti vsem šolskim in ljudskim knjižnicam.

* **Jugoslov. akad. društvo »Triglav«** iz Zagreba priredi v soboto, dne 20. t. m. v »Nar. domu« v Brežicah svoj »Triglavski večer« z enodeljanko, petjem in plesom. Posebna vabila se ne bodo izdajala. Starešine in prijatelji »Triglava«, 20. marca vsi v Brežice!

* **Pri Šmarjeti ob Pesnici** se bo vršil dne 20. marca velik žilvinski in kramarski sejem. Opozarjamo zainteresirane, ki hočejo kaj prodati ali kupiti, naj ga sigurno obiščejo. Bil je ta sejem kot dober, daleč na okrog znan.

* **Sodna razprodaja.** Dne 17. t. m. ob 8. zjutraj se bo vršila sodna razprodaja raznega manufakturnega in spekerijskega blaga g. g. Zurga v Smetu št. 14. Blago je trgovca Rudolfa Brunske. Vabijo se kupci.

* **Kdo ve kaj?** Dne 4. t. m. je dospela k Sv. Andražu v Slov. goricah neka nepoznana ženska stara 24—30 let bolj visoke postave, imela je v zgornji čeljusti osem umetnih zob, kateri se je omračil um. Občlena je bila v rujav plašč, siv karistast kostim visoke čevlje in je imela na glavi svileno ruto. Pri sebi je imela popolnoma novo ročno torbico z 270 Din gotovine, 2 kosa toaletnega mila in rožni venec. Komur bi bilo o njej kaj znanega, ga naprošam, da mi sporoči na naslov: Rudolf Rola, Sv. Andraž v Slov. goricah.

* **Doktor prava — pekovski pomočnik.** Pred posebno komisijo je napravil dne 11. t. m. dr. Milan Draganec, sin pekovskega obrtnika v Zagrebu, strokovni pekovski izpit. Vsekakor lep pojav, ker se je smatrala obrt kot nekaj ponižujočega.

* **Malverzacija na beograjski pošti.** V Zemunu je v zadnjem času v tamkajšnjih nočnih lokalih razpisoval denar mlad človek, ki se je izdajal za tajnika ameriškega poslanstva. Policija je mladega moža končno aretirala. Pri zaslišanju je ameriški »tajnik« končno priznal, da je blagajnik beograjske pošte in da si je denar priboril na ta način, da poštnih nakaznic ni odpravil, marveč je denar pridržal in porabil zase. Poneveril

Nikoli ni bil najden kos Schichtovega mila, v katerem bi se mogla dokazati tudi le najmanjša polvorba.

Nikoli ni Schichtovo milo poškodovalo kosa perila.

Vedno je Schichtovo milo čisto in neškodljivo.

Lahko bi ceno Schichtovemu milu tudi znižali, če bi hoteli: rabiti cenejše surovine in posvečati manjšo pozornost skrbni izdelavi.

Tega ne storimo, ker naše gesto je neomajno:

Schichtovo milo je najboljši! Pristno le z znamko Jelena.

je nekaj nad 30.000 dinarjev. Nezvestega blaginjska so pridržali v policijskih zaporih.

* **Na potu okrog sveta.** Danes sta se oglašila v našem uredništvu Pražana F. Sedlak in F. Zekler, ki sta na potu okrog sveta. Iz Prage sta odšla 7. februarja. Prehodila sta dosedaj 770 km. Namenjena sta preko Italije, Francije in Španske v Afriko, iz Afrike v Azijo, od tu v Ameriko in končno nazaj v Evropo, kamor nameravata prispeti v nekaj letih, ako jima pojde vse po sreči.

* **Vsled božjastj utočil.** V Banjaluki je te dni utonil 15 letni mladenič Esad Nalić, katerega je že večkrat popadla božjast. Podal se je na sprehod ob reki Vrbasi. Nenadoma ga je popadla božjast. Esad je padel v Vrbas in utonil. Truplo so odnesli valovi.

* **Požar v Šibeniku.** V Šibeniku je prošli četrtek do tal pogorelo poslopje, v kateri se je nahajala tamkajšnja tovarna testenin. Požar je izbruhnil ponoči. Domneva se, da ga je zanetila zlobna roka. Na pomoč je prihitelo moštvo vojne mornarice in finančne kontrole, a poslopja ni bilo mogoče več rešiti. Poslopje je bilo pri družbi »Sava« zavarovano za pol milijona dinarjev.

* **Senzacionalna afera v Vukovaru.** V Vukovaru je bil te dni, kakor smo že poročali aretirani tamkajšnji veletrgovec Peter Skrbid zaradi nekih manipulacij s tobakom s katerimi je oškodoval državo za 600.000 Din. Osumljen je, da je iz skladišča finančnega erarja, ki se nahaja poleg njegove veletrgove, pokradel tobaka za 200.000 Din ter ga prodal v glavni trafiki. Dal si je tudi napraviti ključ od erarskega skladišča ter od časa do časa jemal večje količine iz monopolne zaloge.

* **Ogenj v dimniku.** V nedeljo zjutraj je nastal v dimniku hiše št. 6 v Florjanski ulici ogenj. Vnele so se saje ki so ostale na dnu dimnika. Škoda ogenj ni napravil nobene in so ga pogasili domači ljudje sami.

* **Hotel »Balkan« v Belini pogorel.** Kakor poročajo iz Sarajeva, je v Belini pogorel v soboto hotel »Balkan«. V dimniku so se vnole saje; kmalu je bila v plamenu tudi streha in ker ni bilo hitre pomoči, je hotel do tal pogorel. Škoda znaša nad milijon dinarjev. Poslopje je bilo zavarovano.

* **Truplo novorojenčka v Bistrici.** Na Petrovem pri Kamniku so v soboto potegnili iz Bistrice truplo novorojenčka ženskega spola. Pri obdukciji trupla se je doznalo, da je bilo dete živo rojeno in normalno razvito. Na vratu so se poznali sledovi davljenja. Orožnik iščejo brezsrčno mater.

* **Iz kaznilnice pobegnili.** Iz kaznilnice v Stari Gradski sta pobegnili 19 letni Rudolf Rataj iz St. Petra in 25 letni Fr. Šaši iz Guštanja. Obsojena sta bila vsak na triletno prisilno delo.

* **Vlomi in tatvine v Beogradu.** V soboto so bili v Beogradu izvršeni številni vlomi in tatvine, ki jih ima — kakor vse kaže — na vesti dobro organizirana vlomilska tolpa. Okradenih je bilo sedem trgovin. Zanimivo je, da se je tolpa hotela preskrbeti z različnim blagom in je torej oplenila trgovine raznih strok. Tako so zlikovci vlomili v krznarsko veletrgovino Miloša Radosavljevića ter odnesli mnogo dragocene kožuhovine ter 10.000 dinarjev v gotovini. Vlomi so med drugimi bili izvršeni tudi v znano trgovino Marku ter v podružnico zagrebske trgovke »Radenka«, kjer so odnesli mnogo čevljev. Materijalna škoda še ni ugotovljena, gotovo pa je, da je zelo velika.

* **Zločinec v vreči.** Včeraj je zagrebska policija zgrabila nenavadnega tatu. Zagrebski franciskani so prišli namreč na policijo naznaniti, da se v podstrežju njihovega samostana v vreči nekaj premika. Prišli so nato trije redarji, nakar je dobil eden od preplašenih franciskanov vendarle toliko poguma, da je brcnil v vrečo. Bitje v vreči je zalaj kalo, na kar se je izkazalo, da je bil v vreči skrit zločinec, ki je hotel v samostanu ropati. Policija ga je aretirala.

SmeH Zabava Humor

BISCOT kot **Piskrovezec** Veselo Duhovito Razvedrilno

Pride v **ELITNI KINO MATICA**

Iz Ljubljane

u— Kaj je z godbo v Zvezdi? Pišejo nam: Prejšnja leta smo imeli po leti in po zimi ob ugodnem vremenu koncerte vojaške godbe. Letos so ti koncerti prenehali in se baje nič več ne obnove. Kakor čujemo, stoji vojaška godba na stališču, da se v času, ko vsakdo zahteva za vsako malenkost plačilo ne more od nje zahtevati, da prireja javne koncerte brez vsake nagrade. Priznavamo upravičenost tega stališča in smo mnenja da bi mest na občina prav storila, ako bi dovolila vojaški godbi za prirejanje javnih koncertov pri merno vsakoletno subvencijo.

u— XIV. redni občni zbor J. N. A. D. Jadran se bo vršil danes, dne 16. marca ob 20. uri v društvenih prostorih. Dnevni red običajen. Pozivljamo vse tovarišice in tovariše, naj se občnega zbora polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

u— Muzikalno predavanje. Na praznik sv. Jožefa v petek, dne 19. t. m. ob pol 11. uri dop. se vrši v Unionski dvorani muzikalno predavanje, ki nosi naslov »Instrumentalna glasba«. Uvodno pesem govori skladatelj E. Adamič, ki dirigira nato sledeče simfonične skladbe: Mihevc: Overtura k operi »Planetie«. Adamič: Ljubljanski akvareli, Santel: Mala suita za veliki orkester, Čalkovski: Karakteristični plesi iz baleta Ščelkunčik. Vstopnina k temu muzikalnemu predavanju znaša 3 Din. Sporedi so v predprodaji v Matici knjigarni. Vstop dovoljen vsakomur, ki kupi spored.

Din 390—

Doxa - ura

F. Čuden Prešernova 1.

Da najboljši je to znaj,

Colombo Ceylon čaj!

u— Došla krasna izbira otroških obleke in plaščkov. Bluze vedno najnovejše. Krištofič-Bučar, Ljubljana, Stari trg.

u— O vzgoji in pridelovanju špargljev predava danes dne 10. t. m. ob 8. zvečer strok. učitelj Josip Štrekelj. Predavanje se bo vršilo v I. nadstropju deške ljudske šole na Cizjovi cesti (Grabnu.) Vstop prost.

u— Društvo za zgradbo Sokolskega doma v Šiški. Kdor se hoče v kratkem voziti v lastnem Ford-avtomobilu, naj nikar ne zamudi prilike, da si nabavi srečke loterije »Društva za zgradbo Sokolskega doma v Šiški«. Zrebanje se bo vršilo 31. marca. Dobitkov 3140 v skupni vrednosti Din 200.000.

u— **Policijske prilive.** Od nedelje na ponedeljek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 2 tatvine, 1 sum tatvine, 1 telesna poškodba, 3 prestopki kaljenja nočnega miru, 17 prestopkov cestno-policijskega reda, 1 prestopke nedostojnega vedenja in 1 ogenj v dimniku. Aretovani sta bili dve osebi in sicer: 1 radi beračenja in 1 radi nedovoljene ga krošnjarenja.

u— **Male tatvine.** V noči na 13. t. m. je bil iz vrta hiše št. 14 v Zalokarjevi ulici odnesen Francetu Kuncu črn plašč in hlače, vredno 800 Din. V isti noči je neznan zlikovec vlomil v voz za prevažanje pohištva ljubljanskih postreškov na Dunajski cesti. Storilec je odnesel, ker ni našel drugega, že lezno dvigalo, vredno 800 Din.

Ravnokar dospelo 1473 I

: pomladne novosti :

velika izbira moškega in damskega blaga

pri tvrdki JOS. SNOJ

manufakturna trgovina

Ljubljana, Prešernova ulica.

u— **Predrzen vlom v mesnico.** Ko je stopil mesar Franc Martinc v nedeljo zjutraj v svoji hiši na Sv. Petra cesti št. 53 se nahajajočo mesnico jo je našel oplenjeno. Iz mesnice je čez noč zmanjkalo 11 kosov tirolskih salam, 70 kranjskih klobas, 4 kg šunke ter nekaj drugih mesnih izdelkov v skupni vrednosti okrog 1000 Din. Predrzni vlomilec se je splazil v mesnico skozi okno in po isti poti spravil svoj plen na prosto. Za spoznil je pustil v mesnici samo en gumb, ki se mu je odtrgal o obleke. Če ga bo ta izdal in spravil v roke pravici, je le malo verjetno.

u— **Samomor onemoglega delavca.** Ko je prišel Jakob Velepč, hlapec pri posestnici Terezi Židanovi na Selu št. 8, v soboto okrog 12. ure na hlev po seno za živino, je strahoma opazil v poltemi na podstrešnem tramu obešenega človeka. Ne da bi natančneje pogledal, je naznanil dogodek na bližnjo stražnico. Pozneje so ugotovili, da je bil obešenec 66 letni onemogli delavec France Bojt, pristojen v Moste. Bojt je še uro preje rezal slamo za živino in ni kazal nikake obožnosti, da bi se moglo sumiti, kaj namerava. V smrt je šel bržkone vsled bolezni in nezmoglosti za delo. Potri pa ga je tudi dopis močnanskega županstva, ki mu je naznanil da mu bo ukinjena občinska podpora oziroma oskrbnina. Truplo nesrečnega so prepeljali po komisijskem ogledu v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

u— **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** Glasom zdravstvenega izkaza mestnega fizikata se je v dobi od 8. do 14. marca rodilo v Ljubljani 32 otrok (14 moških, 18 ženskega spola), umrlo pa je 18 moških in 22 žensk skupaj torej 40 oseb in sicer: 7 oseb za jetiko, 5 za prirojeno slabostjo, 5 za boleznijo na srcu, 4 za ostarelostjo, 4 za pljučnico, 2 za influenco, 2 za rakom, 1 za vnetjem ledvic, 9 oseb vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov, 1 oseba pa je izvršila samomor izmed umrlih je 12 oseb doseglo starost nad 70 let. Na nalezljivih boleznih je obolelo 12 oseb: 4 na davico, 4 na dušljivem kašlju, 2 na ošpicah, 1 na škrlatinki in 1 na dremanju.

Iz Maribora

u— **Obrtniški praznik 19. marca v Mariboru.** Praznovanje tega dne se bo vršilo po vsej kraljevini na zelo slovesen način. V Mariboru priredi Splošna zveza obrtnih zadrug predavanje za vajence ob 8. dopoldne v telo vadnici meščanske šole v Krekovi ulici o pomenu obrtniškega praznika, o dolžnostih vajenca in razstavi vajeniških del obrtnih nadaljevalne šole ob koncu šolskega leta. Ob 9.30 dopoldne bo v dvorani restavracije Union, Čafova ulica zborovanje celokupnega obrtništva. Predavali bodo znani strokovnjaki v obrtnih vprašanjih gg. zbornični tajnik I. Mohorič, J. Zadravec in Ivan Rebek. Ob 20. uri se zaključijo obrtniški praznik s prijateljskim sestankom v restavraciji Uni on Koncert. Obrtniki, ta dan je posvečen nam in dolžnost naša je, da se tega zavedamo!

u— **Anketa za povzdigo tujskega prometa v mariborski oblasti.** Na pobudo velikega župana dr. Pirkmajerja se je vršila včeraj dopoldne na velikem županstvu anketa, na kateri se je obširno razpravljalo o smernicah in sredstvih za povzdigo tujskega pro-

Specialist za ženske bolezni in poredništvo v Mariboru dr. BENJAMIN IPAVIC,

ne ordinira do Velike noči.

1592-a

DIVA

MEZVAIER

TVORNIC SVILA ZA ŽIVANJE I VEZ.

UMJETNA SVILA SVILA ZA LUKNICE SVILA ZA VEZ SPECIJALNO FINA SVILA ZA SVE SVRHE KAO: AZURIRANJE INDUSTRIJU OBUCE KURBELSTICH ITD.

SKLADIŠTE ZAGREB

DJAKOVIC i SPILLER

ZRINJEVAC 15

meta v mariborski oblasti. Ankete so s med drugimi udeležili poleg velikega župana še mariborski župan dr. Leskovar, zastopniki tukajšnjih olepševalnih društev, gostilničarske zadruge, mestnih občin Celja in Ptuja, ravnatelj zdravilišča Rogaska Slatina dr. Šter, zastopniki SPD in drugi. Razprava je bila zelo živahna in je bilo storjenih več važnejših sklepov. O poteku ankete bomo še podrobneje poročali.

u— **Mesto šolske skrbstvene sestre** v činu uradnice 2. ali 3. kategorije je razpisano pri mestnem magistratu v Mariboru. Zahteva se naobrazba, ki je predpisana za sestre pri zavodu za socialno higijensko zaščito dece v Ljubljani. Prošnje je vlagati pri magistratu najkasneje do 15. aprila.

u— **Odsek za zgradbo sokolskega doma v Mariboru** priredi prihodnji četrtek 18. t. m. v vseh gornjih prostorih Narodnega doma zabavni večer pod imenom »Jožefov sejem«. Prireditelj obeta biti nekaj povsem novega za Maribor, zato naj nihče ne zamudi posetiti ta sejem.

u— **Zgradba stanovanjske hiše** v Smetanovi ulici je že v polnem teku. Temelji so malome že izkopani in bodo že prihodnji teden pričeli s podzidavanjem. Že sedaj, ko še ni zidarjev, je na stavbišču zaposlenih okoli 100 ljudi, izključno domačinov.

u— **Akademija Pomladka Rdečega križa** drž. realg. v Mariboru se bo vršila v sredo 17. marca v Narodnem domu. Sporedi: Muzikalne in pevske točke, deklamacije v slov. francoskem in angleškem jeziku, enodeljanka Branislava Nušića Knez Ivo od Semberlje.

u— **Mariborska mladina dela!** Kakor smo že poročali, priredijo maturanti mariborske gimnazije prihodnji ponedeljek častno akademijo v narodnem gledališču. Pri akademiji nastopi znani osmošolski pevski zbor, lasten orkester itd. Pantomina »Pišč Samoživ« in drama »Vrhovi žare« so izvirna last. Opozarjamo ob občinstvo, da se v čim večjem številu odzove klicu naše mladine. V mladini je bodočnost!

u— **Ljubljanski tehnik v Mariboru.** V nedeljo ponoči je dospelo v Maribor 30 slušateljev tehnične fakultete v Ljubljani. Pod vodstvom prof. g. inž. Premelca so si včeraj ogledali mesto, znane kurilnice in delavnice južne železnice v Studencih, danes so se odpeljali v Ruše in Falo. Od tam bodo odpotovali v Prevalje, Črno, Celje in Trbovlje.

u— **Nalezljive bolezni v Mariboru** v zadnjem času stalno pojemajo. Izkaz mestnega fizikata beleži v minulem tednu samo en nov slučaj ošpic, dočim za škrlatinko ni novih obolenj. Pač pa je v zadnjem času močno razširjen mumps, ki sicer ni nevaren, pa vendar zelo nalezljiv. Bilo bi umestno, da bi zdravstvena oblastva tudi te bolezni posvečala večjo pažnjo.

u— **Razstava akademskega slikarja Ante Trstenjaka** bo otvorjena na Jožefovo dne 19. t. m. ob 11. v kazinski dvorani. Obsegala bo večje število slik, več akvarelov iz Francije, Italije, Češkoslovaške in iz domačih krajev.

u— **Nevaren tat prijet.** V nedeljo so orožniki pri St. Iliju aretirali znanega in nevarnega vlomilca Franca Otopreca iz Medvedovega sela, ki je pred dvema letoma izvršil številne vlome in tatvine oblek po raznih mariborskih uradih. Radi suma raznih delikto je bil izročen tukajšnjemu policijskemu komisijskemu. Pri aretaciji je imel na sebi zimsko črno suknjo in klobuk, ki ju je nedavno ukradel katehetu Petelinu in strokovnemu učitelju Pircu iz konferenčne sobe v deški meščanski šoli. Pod srajco pa je imel svilen črno-beli šal. Osumljen je, da je izvršil tudi zadnje tatvine na gimnaziji. Otopreec je komaj pred dvema tednoma prestal daljšo zaporno kazen radi raznih tatvin.

MODNI ATELJE M. ŠARC

PARISKE IN DUNAJSKE MODNE NOVITETE.

LJUBLJANA

KONGRESNI TRG 4/L

Posebna špecialiteta vinske kleti Ljubljanskega dvora.

Od danes naprej vsak dan od 5—8. zvečer **apetiten predvečerni zakuski** po zmernih cenah.

Volneno blago

za damske obleke: »popeline, kangarne, rips in ševlote« v vseh glavnih barvah od Din 65— naprej nudi 86 2

F. in I. GORICAR, Ljubljana

Sv. Petva cesta 29.

Našim rodbinam priporočamo

KOLINSKO cikorijo

izvrsten pridelek h kavi.

Našim rodbinam priporočamo

KOLINSKO cikorijo

izvrsten pridelek h kavi.

Iz življenja in sveta

Ugotovitev očetovstva na podlagi krvne analize

Resnično: za nezakonske očete prihajajo težki časi. Sodišča v Avstriji so se v dvomljivih slučajih očetovstva začela zatekati k novemu sredstvu, ki naj pripomore pravici do jasnosti, k krvni analizi, ki je baje popolnoma zanesljiva.

Mlada dekle iz dunajskega predmestja je nedavno tožilo svojega ljubimca, 19 letnega ključavničarskega pomočnika za alimente. Vse je opisalo in izpovedilo, toda toženi fant se ni dal z lepa ugnati. Povedal je, da je videl dekle ponovno z drugimi moškimi in da dete nikakor ni njegovo.

Pravda je postala zelo komplicirana. Kako neki dokazati resnico, ko trdita 19 letni fant in mlada mati pod prisego stvari, ki si bistveno popolnoma nasprotujejo? Sodni senat ni mogel izreči sodbe, marveč se je obrnil na docenta dr. Burgharda Breiterja ter ga prosil, naj analizira kri pomočnika, nezakonske matere in otroka, ter naj o stvari poda svoje strokovno mnenje.

Docent je šel na delo. Odvzel je primerno količino krvi fantu, nezakonski materi in otroku, jo podvrnil natančni analizi in ugotovil, da ključavničarski pomočnik — ni oče otroka.

Na kakšen način je prišel dr. Breiter do tega zaključka? Docent deli kri na celo vrsto krvnih skupin, v katerih je mogoče zaslediti različno strukturo. Naravno je, da se v krvi sorodnikov najdejo eni in isti elementi. Kri, ki jo je odvzel zdravnik pomočniku, ni bila niti oddaleč v sorodu s krvjo otroka. Pomočnik pripada posebni skupini, mati posebni in otrok zopet posebni. V otrokovi krvi so se pač zasledili pomembni znaki, ki so kazali na materino sorodstvo; o kakem krvnem sorodstvu z očetom pa ni bilo ne duha ne sluha.

Na podlagi te senzacionalne krvne preiskave je izreklo sodišče svojo razsodbo, ki je prva te vrste v Avstriji in utegne kmalu najti posnemanje tudi drugod.

Ptiči, ki izgubljajo barvo

V tropični Afriki, posebno v nje zapadnem delu, živi vrsta ptičev, znana ornitologom pod imenom musofagidej. Ti ptiči imajo čudovito lepo perje. Njihovo telesce je temnovijoličaste barve, glava je škrlatasta, peroti pa svetlordeči.

Neki raziskovalec, ki se je dlje časa mudil v Zapadni Afriki, je s čudom opazil, da izgube ti ptiči barvo, podobno kakor nekateri slabi blagovi. Po nekem hudem dežju je ujel musofagidejo in jo nekaj časa obdržal v roki. In kako se je začudil, ko je ptička izpustil in opazil, da se mu je dlan naenkrat pordečala! Poskusil je potem še večkrat, da se dodobra uveri: ujel je musofagidejo in jo v roki držal. In vedno mu je nekaj barve ostalo na roki. Tako je z vsoto gotovostjo opazil, da se barva ptičev musofagidej deloma topi v vodi.

Več zakonov kakor pred vojno

Ali je res? Ali je mogoče? Vsekakor mora biti mogoče in res, če pišejo o tem vsi listi in objavljajo natančne statistične podatke: število zakonov po vojni narašča in je posebno v zadnjih letih doseglo visoko število.

Da pa niso statistike suhe in brez soka, objavljajo listi poleg števil tudi nekoliko razmotirane o vzrokih naraščajočega števila zakonskih zvez. Prvi in glavni povod temu je hrepenenje po komedijah. Udobnost je danes ideal vsakega moškega, ki je trpel v svetovni vojni. In koliko jih je, ki niso trpeli? Tudi kdor je bil v etapi in v zaledju, je moral stradati, prezebiti in se bati za svoje življenje. Zato se hoče sedaj okoristiti in poplačati. Čim dobi moški kruh, misli danes že na domače ognjišče.

Vzroki pa so še drugi. Pri dekletih je treba namreč zabeležiti živahnije sklepanje poznanstev kakor pred vojno. Iz teh poznanstev se izcimijo večkrat ljubezni in iz nje zakonska zveza. V zadnjih sedmih letih se je v Evropi oženilo in omožilo tri in pol milijona ljudi! Treba je torej ugotoviti, da razpoloženje za zakonsko življenje stalno narašča.

Katero deželo so na prvem mestu? Čudimo se ali ne čudimo — na čelu tega pokreta korakata Rusija in Ukrajina. En milijon 250 tisoč ljudi se zveže v teh deželah vsako leto. Potem sledi s povprečnim številom sklepanja zakonskih zvez Madžarska. Za njo pride Belgija, potem Nemčija, Avstrija itd. Najmanj napredujejo zakonske zveze v Skandinaviji. Švedska in Norveška stojita na zadnjih mestih in sociologom je to prava uganka, ki ji ne morejo do jedra.

Vendar se kljub visokemu številu sklenjenih zakonskih zvez izgleda za ženske stalno slabšajo. Statistika namreč zopet dokazuje, da prihaja zadnja leta na svet mnogo več otrok ženskega kakor moškega spola. Razmerje med moškimi in ženskimi prebivalstvom kaže slabe prognoze za ženski svet v prihodnosti. Na Dunaju pride n. pr. na štiri moške pet žensk. V drugih evropskih mestih ni mnogo bolje.

Z zakoni so v zvezi tudi poroki, zato moramo izpregovoriti tudi o teh.

Rusija in Francija sta edini evropski državi, kjer število porokov po vojni narašča. V vseh drugih deželah, celo v Nemčiji, ki je bila pred vojno daleč pred Francijo, poroki nazadujejo.

Se ena stvar je, ki je ne gre spregledati: statistike pravijo, da žive ljudje sedaj po vojni delj časa kakor pred vojno. Mortalitet se v vseh deželah krči. Tudi v tem pogledu nastopa torej novi čas. Mogoče je res, da se polagoma vračamo — k Metuzalemu!

Bajno lepa zaloga

damskih angleških podlog za plašče in kostume. Meter že od Din 45.— naprej pri tvrdki

Drago Schwab, Ljubljana.

Razjasnjevanje tragedije v Mayerlingu

Grofica Štefanija Longay objavi memoare.

Kako je pravzaprav bilo z avstrijskim prestolonaslednikom Rudolfom? Se danes je v skrivnostno kopreno zagnjena drama, ki se je z Rudolfom in njegovo ljubico komteso Marijo Vecsera odigrala v dvorcu Mayerlingu. Dve verziji sta najbolj znani: prva, da je Rudolf sam končal svoje in Marijino življenje, druga, da je bil žrtev poboja. V dvorskem arhivu se je svoj čas nahajal protokol s podrobnim opisom tragedije, toda je

Redukcija delavstva v Trbovljah

Socijalni čini TPD, kakršni so v realni. — Rudarsko delavstvo se pripravlja za nadaljnji boj.

Kakor je razvidno iz komunikacije ministrstva za šume in rude, odobrava vlada postopanje TPD s svojimi delavci. Dr. Belančič, predsednik vladne komisije, ki je bila poslana v Ljubljano, se je izjavil takole: Redukcija se je izvršila docela v socialnem duhu. Reducirani delavci so še nadalje ostali v rudniških stanovanjih. Opuščeni so v prvi vrsti staroubojenci, katerim je bilo radi malih penzij dovoljeno, da delajo, in oni rudarji, ki imajo dohodke. Postopalo se je po dogovoru. Tako daleč je šlo, da ne bi bilo reduciranih 3000 delavcev, da se je upeljalo dvetretjinsko delo. Na ta način je ena tretjina delavstva vsake tri tedne prosta en teden. Osebe in rodbinske doklade so bile res ukinjene, zato pa so se povišale temeljne plače in akordi.

K izjavi dr. Belančiča, ki jo ponatiskuje zagrebški »Jutarnji list« z dne 14. t. m., se nam zdi potrebno ugotoviti tole: V kakšnem socialnem duhu se je izvršila redukcija, dokazuje najbolj spomenica celokupnega delavstva vseh strank in organizacij v Trbovljah dne 9. t. m., ki je bila tudi predana komisiji v Trbovljah. Takoj v začetku poudarja spomenica, da je redukcija rudarjev gmočno in moralno hudo prizadela, ter da se naj čim prej izvede revizija vseh redukcij delavcev in podružnikov in se pri tem upošteva delazmožnost, rodbinske razmere in pristojnost v trboveljski občini. Če se ostali reducirani delavci še nadalje v rudniških stanovanjih, kakor omenja dr. Belančič, naj ve javnost, da ni štedil TPD to prav posebno v dobro. Kajti vsaka družba bi se temeljito premislila pahiti po redukciji delavcev, redukciji dela in še plače vse opuščenice delavce tudi še na cesto...

Postopalo se je po dogovoru, pravi zastopnik ministrstva za šume in rude. Tu je treba poudariti, da prav po nobenem dogovoru. Res je, da so bili povabljeni zastopniki II. rudarske skupine k sodelovanju pri redukciji, kar pa so ti odklonili. Šele na temelju sklepov delavstva vseh strank in organizacij 9. t. m. so se izjavili pripravljene sodelovati pri reviziji redukcije. Vse druge vede so napačne. Prav dobrotljivo in ne v zadnji vrsti poročljivo zveni, da se je upeljalo dvetretjinsko delo, da bi ne bilo reduciranih 3000 delavcev in da ima na ta način ena tretjina delavcev vsake 3 tedne en teden »prosto«. Toda to milostno postopanje je samo na videz, ker bi se vsako rudniško podjetje premislilo opustiti kvalificirane rudarje, ki jih nujno rabi v slučaju dobre konjunktura. In ne smemo pozabiti tudi tega, da so visoki funkcionarji javno govorili, da so sprejeli boj z rudarji na vsej črti.

Toda najlepše šele pride! Res so bile ukinjene osebe in rodbinske doklade, pravi g. Belančič, zato pa so se povišale temeljne plače in akordi! Prav zares, temeljne plače in akordi so se povišali, toda tako, da mora vsak delavec sam plačevati smodnik, ki ga rabi. Če bodo morali dati delavci za smodnik okroglo 40 Din za kg, bo zneslo to ogromne vsote v celih letih, kar bo nedvomno izkazovalo TPD kot zaskrbež, v resnici bodo pa delali rudarji zgolj za smodnik. Ker če bo znašal zaslugek za šit recimo 80 Din, se bo odtegnilo rudarjem v gotovih slučajih, kar je odvratno od trdote delovnega mesta, toliko, da bodo porabili vso vsoto za smodnik in ne bodo prišli niti na 40 Din na dan. Kakšno je, postopanjem to povišanje temeljne plače, si lahko vsakdo sam predstavlja.

Rudarsko delavstvo je kljub slabim sklenjenim priključitvam od vladne komisije, da se bo zavzela za njo, nikakor pa ne, da bo tako ostro nastopila proti delavskim interesom. Med tem ko je poprej zahtevalo novo komisijo v Trbovlje, ne govori več o tem, kajti iz komunikacije je videti, da bo v istem smislu odgovorili na interpelacije poslancev v Narodni skupščini tudi ministri sam. Teren pa mu je pripravljalo izjave g. Belančiča in komunikacij, ki so brez vsake stvarne podlage in takro orfokorjeni, da

nenadoma izginili in prešli v shrambo grofa Taateja, kjer je nedavno postal žrtev plamena, kakor smo poročali.

Dolgo se je kot verjetnejša smatrala verzija, da je Rudolf v dogovoru z Vecsero končal njeno in svoje življenje. Zdaj naenkrat v dunajskih listih stopa v ospredje druga verzija, da je bil Rudolf pri lovski pojedini s šampanjsko steklenico udarjen po glavi. Udaril pa ga je neki nadgozdar, ker mu je Rudolf zapeljal ženo. Pri pretepu, ki je nastal, je padel tudi strel iz samokresa, ki je smrtno pogodil komteso Vecsero.

Nadejati se je, da bo končno jasnost v celi tragediji prinesla knjiga spominov nekdanje Rudolfove žene Štefanije, sedaj poročene grofice Longay. Knjiga je že izročena v tisk in v kratkem izide v nemškem, angleškem in francoskem jeziku. Oni, ki so imeli vpogled v manuskript, zatrjujejo, da je v knjigi brezobzirno pojasnjena ne le nesrečna zakonska zveza med Rudolfom in Štefanijo in mayerlinška tragedija, marveč da bo prinesla tudi politično senzacijo, ker vsebuje številne doslej neznane podrobnosti o odnosih med Rudolfom in poznejšim nemškim cesarjem Viljemom.

× *Prebivalstvo Kitajske.* Po pravkar objavljenem rezultatu ljudskega štetja ima Kitajska 436 milijonov 95 tisoč prebivalstva. Od tega odpadejo na Peking 4 milijone in na Šangaj 5.550.000.

× *Največje vojno mornarico na svetu* imajo Zedinjene države Severne Amerike, ki štejejo 542 ladij; za njimi je Anglija s 444 enotami, Italija s 247, Japonska s 222 in Francija s 219.

Je na prvi pogled razvidno, da je največji zagovornik TPD ministrstvo za šume in rude. Vendar delavstvo ne bo klondlo duha, kakor si premočni predstavljajo, temveč se že sedaj pripravlja na nadaljnji boj. V to svrsto se vrše že ves teden priprave v vseh revirjih in se že tudi snuje propagandni odtok, ki bo pošiljal v vse dnevne časopise poročila.

Protest mariborskega delavstva proti TPD

Uspelo zborovanje v Narodnem domu. Delavstvo obsodilo maribor. socialiste.

Mariborsko narodno delavstvo je na dostojen in stvaren način manifestiralo svojo moč in izrazilo srd nad postopanjem Trboveljske premožne družbe, ki ga je izzvala z opuščenjem delavstva iz služb. Lepo uspeli nedeljski zbor je jasno izrazil potrebo skupnega nastopa celokupnega delavstva v kritičnih trenutkih ter je odločno obsodil zigarsko rovarjenje mariborskih socialnih demokratov, ker izrabljajo bedo trboveljskih rudarjev v strankarske namene. Preteklo nedeljo so namreč sklicali socialisti na tišem svoje protestno zborovanje, na katerem niso hoteli dati besede zastopnikom narodnega delavstva ter s tem odklonili skupen nastop delavske fronte. Ti dogodki so pokazali, da veje v vrstah mariborskih socialistov še močan nemški veter.

Protestni shod proti početju TPD v gornji dvorani Narodnega doma so sklicale sledeče delavske strokovne organizacije: Samostojna delavska Unija, delavska sekcija Orjume, narodno-socialistična strokovna organizacija in Jugoslovanska strokovna zveza.

Predsedstvo shoda je prevzel dr. Vebler, ki je poudaril, da naj današnje zborovanje pokaže solidarnost mariborskega delavstva z rudarji in da oboja mariborske socialiste, ki izrabljajo nesrečo ljudi v svoje strankarske namene.

Poročevalec gosp. Tumpej kot zastopnik narodno-socialistične strokovne organizacije je podal nazorno sliko premoženjskega stanja in dobičkanosti TPD. Ne izjavljajo premožne družbe, znižanje milijonskih dobičkov delničarjem TPD je izhod iz tega položaja. Državne oblasti, zlasti prometno ministrstvo, naj stopijo na stran rudarjev in naj bojkotirajo TPD.

Gosp. Tripalo za Orjume je slikal bedo trboveljskih rudarskih družin. Dr. Vebler je izrazil solidarnost krščansko-socialnega delavstva, naglašajoč potrebo poglobitve socialnega črta v družbi.

Gosp. Joško Kavčič je v imenu Samostojne delavske Unije dobro in lapidarno označil protestne zahteve delavstva. Mi zahtevamo: Trpin! nazaj na svoja mesta!

Vsi nadležni govorniki poleg Tumpeja, ki je še dodatno zahteval, da vlada razpusti delničarsko prodajno družbo premožne družbe, in sicer gg. Cesarec, Belšak in Artnik so poudarili skupen nastop delavstva. Vsi govorniki so bili burno aklamirani.

Kot zadnji je prečital predsednik shoda resolucijo, katero so zborovalci soglasno sprejeli. Resolucija je bila poslana vladi, predsedstvu Narodne skupščine in poslanskim klubom onih strank, ki so bile na shodu zastopane, ter se glasi:

Narodne strokovne delavske organizacije, zbrane na shodu dne 14. marca v Mariboru: 1.) se pridružujejo resolucijam delavskih strokovnih organizacij, ki so bile sklenjene na shodu 3. marca v Ljubljani ter zahtevam, ki so bile izražene v spomenikih združenih del. organizacij, izročeni ministrskimi komisijami v Trbovljah;

2.) izjavljajo, da so solidarne s težnjami trboveljskih rudarjev, protestirajo zoper krivice, katere se jim godé, ter apelirajo na vlado, delavsko zbornico, narodno skupščino in vso slovensko javnost, da podprejo delavstvo v krivičnem boju proti TPD.

Danes ob 4., 1/2 6., 1/2 8. in 9. uri

Film solca, sreče
ljubezni in igre

MONTE CARLO

Bogata režija. — Naravni posnetki ob božanstveni rivjeri in v Monte Carlu. — Hotel de Paris in Kasino, rendez-vous svetovne aristokracije. — Razkošnost in sijaj. — Krasni igralci, člani francoskih gledališč. — Krasne, najmodernejše toalete. — Kolo sreče se vrti, milijoni se pretekajo po nežnih rokah krasotic iz celega sveta. — Monte Carlo, Monte Carli!

Predprodaja vstopnic od 10. do pol 1. — Vkljub ogromnim nabavnim stroškom cene nevišane.

ELITNI KINO MATICA vodilni kino v Ljubljani. — Telefon 124.

Sokol

Glavna skupščina JSS v Djakovem

V soboto in v nedeljo so se vršile v Djakovu redne vsakoletne seje jugoslovanske sokolske organizacije, in sicer seja zborna župnih načelnikov, seja saveznega prosvetnega zbora, zaupni sestanek vseh župnih delegatov ter končno glavna skupščina JSS. Ob tej priliki se je Sokolstvo poškodovalo manom velikega in zaslužnega jugoslovanskega prvotvoritelja bliskupa Strossmayerja ter položilo na njegov grob v djakovski katedrali dva venca, poklonjena od JSS in od Sokolske župe v Novem Sadu. Pri tem slovesnem aktu sta v znameniti besedi poudarjala velike zasluge blagopokojnega starosta JSS br. Gangl in starosta novosadske župe br. Paulas, sokolski povelji zbor iz Djakova pa je zapel v erce segajoči nagrobniček: Gospod usliši nas in Vrged se povrne. — Pri vseh zborovanjih se je Sokolstvo spominjalo pete obletnice smrti prvega starosta br. Oranž. Sokolska župa Strossmayerjeva, s se. dežem v Osljeju, v katere teritoriji spada tudi Sokolsko društvo v Djakovem, je priredila v nedeljo večer po končanih zborovanjih telovadno akademijo, ki je po večini njenih točk dobro uspela.

Vseh sokolskih zborovanj so se udeleževali zastopniki češkega Sokolstva: bratje starosta dr. Scheiner, podstarosta Štepanek in član načelnikstva Müller. Češki odposlanci so bili povsod bratsko in navdušeno pozdravljeni ter se od leta do leta boljše kažejo trdne vezi med češkimi in jugoslovanskimi Sokolstvom, zlasti smo to tem bolj občutili letos ob pripravah na veličastni vsesokolski zlet v Prazi. Starosta br. dr. Scheiner je na glavni skupščini izročil JSS plaketo ČOS, ki jo je ta naklonila v znak najbližjih medsebojnih vezi.

Sejo zborna župnih načelnikov je vodil namestnik saveznega načelnika br. Poteneš. Poročila so bila sprejeta, predelane so bile smernice za delo v tekočem letu. Izbirna tekma za Lyon je bila določena za 23. marec, župne izbirne tekme se končajo najkasneje koncem maja, uspehi teh tekem se morajo prijaviti do 6. junija tehičnemu odboru JSS, posebne točke, s katerimi nastopajo jugoslov. sokolske župe pri večernih prireditvah v Prazi, morajo biti predložene do 30. aprila Saveznemu T. O. Na programu so v tekočem letu še savezni prednjaški tečaj, lahkoatletične tekme in tečaj za zimске panoge. Župne izbirne tekme naj se vrše izjemno po predpisih tekmovalnega reda ČOS, tekmovalci, ki dosežejo 75 %, smejo tekmovali na praskem letu. V letu 1927. ne bo nobene večje prireditve v JSS, da se poglobijo društva v notranje vzgojno delo. Za načelnika je bil predlagan glavni skupščinski br. Ambrožič, za podnačelnika pa Voljnovič, sulce in Poženel, za načelnika Trdinova, za namestnice sestre Govekarjeva, Jugova in Ilčeva. Predelane so bile tudi vaje članstva in naraščanja za praški zlet, v kateri je bilo to potrebno.

Prosvetni zbor je sprejel poročila o prosvetnem delu na znanje in obravnavanje na čim in gradivo bodočega prosvetnega dela. Posebno pažnjo naj se obrača sokolski literaturi, ki naj se čim bolj razmnoži med članstvom.

Na zaupnem sestanku je bilo obravnavano vse gradivo, ki je bilo na dnevnem redu glavne skupščine. Dolgotrajna debata pri sestanku zlasti o finančnem stanju Saveza in o njega saniranju, je omogočila, da se je glavna skupščina izvršila brez daljših debat.

Glavno skupščino je vodil savezni starosta br. Gangl. Odposlanci so bili brzojavni pozdravi češki Obel Sokolski, Zvezi poljskih sokolskih društev, Zvezi ruskega Sokolstva v emigraciji in Zvezi lužičkosrb. skoga Sokolstva, dalje Nj. Vel. kralja Aleksandra in predsedniku CSR dr. Mavaryku. Poročila saveznih funkcionarjev so bila sprejeta. Določili se je savezni pored po 10 Din za članstvo in prispevek za poškodbeni fond 1 Din za članstvo in nara-

ščaj. Predlog zdravniškega odseka za protialkoholno propagando v Sokolstvu je bil s velikim odobravanjem sprejet.

Pri volitvah so bili izvoljeni člani, ki jih je predlagal kandidacijski odtok. Ker sta pa izvolitev v starejstvo odklonila brata Bajželj in Dev in ker je br. Ambrožič na brzojavno vprašanje odgovoril, da posele načelnika ne prevzame, so bili na predlog br. Smrtnika mesto njih izvoljeni bratje Kajželj in Gregorin, za načelnika pa br. dr. Murnik.

Izvoljeni so bili: starosta E. Gangl, namestniki dr. Car, Paunković in Kajželj, načelnik dr. Murnik, namestniki Voljnovič, Sulce in Poženel, načelnica Trdinova, namestnice Govekarjeva, Jugova in Ilčeva, predsednik prosvetnega odbora Jeras, člani starejstva dr. Budisavljević, dr. Bulić, Cobal, dr. Fux, dr. Gregorin, Ludvik, dr. Kandare, dr. Kosir, Marolt, Smertnik, Švajgar, Turk Vilko, Zelenko, Toso Zivković, namestniki dr. Jamar, Franke Leon, dr. Mis, dr. Besarović, Kostja Petrović in Božo Račić, za preglednike računov Matenšek, Medić in Strlekar.

Šah

Turnir na Semmeringu

Dr. Vidmarjev in Spielmannov prvi poraz

Senzacija 6. kola, ki se je igralo v nedeljo, je bil prvi poraz jugoslovanskega velemejstra, dr. Vidmarja v boju s starim mojstrom dr. Tarraschom, kar je vzbudilo silno presenečenje. Dr. Vidmar bolega namreč že ne kaj dni na influenci, kar postaja zanj že skoro usodopolno. Dr. Tarrasch je znal že dopolne izborni izbrati dominantno pozicijo svojih figur in je prešel potem, ko je dr. Vidmar odklonil ponujano izmenjavo kraljice, v energično ofenzivo. Na eleganten način je kmalu po prvem prekinjenju igre osvojil eno kvaliteto. Čeprav je dr. Vidmar v sledeči končnici s tekačem in kraljico storil v boju s kraljico in stolpom vse, kar je sploh mogoče, vendar ni mogel več odviti neizogibnega poraza.

Prvi svoj poraz je doživel v nedeljo tudi Spielmann v damskem gambitu s poljskim velemejstrom Rubinsteinom. Ostale partije so končale sledeče: dr. Tartakower je glado ko odpravil Janovskega, Grünfeld premagal Kmocha, Reti dr. Michela, Aljehin Davidsona, Vayda Roselli, Niemcovič Yatesa in Treybal Gilga.

7. kolo: Po hudem nedeljskem boju je bil večer miren dan. Kot prvi je izvojeval lepo zmago dr. Tartakower nad dr. Michelom, kateremu je prebil fronto in ga kmalu pri silili h kapitulaciji.

Najlepa partija je bila Niemcovič : Rubinstein (Retijeva otvoritev). Niemcovič je bil kmalu ustvaril lepo pozicijo in prešel takoj nato v energičen napad na nasprotnikovo kraljevo krilo in postavil Rubinsteinu pred alternativo: ali mat ali izguba kraljice, nakar je Rubinstein seveda takoj kapituliral.

Roselli je izvojeval danes v boju s Treybalom svoj prvi remis. Tudi dr. Vidmar, ki še ni popolnoma okrevljal od influence, je mogel doseči proti Vaydi samo remis, čeprav je bil splošno že v boljši poziciji. Da vidovon je potokel v indijski partiji Gilga, Spielmann v originalni poziciji — dve kraljici proti kraljici in dvema stolpom — Janovskega, Tarrasch je porazil Kmocha, Reti Grünfelda, partija Aljehin : Yates pa je bila po burnem boju prekinjena.

Stanje po 6. kolu: Niemcovič, Tartakower 5, Rubinstein 4 in pol, Spielmann 4, dr. Vidmar, dr. Tarrasch, Aljehin in Grünfeld 3 in pol, Reti, Janovski 3 (1), Gilg, Vayda 3, Kmoch, Michel 2, Davidson, Yates, Treybal 1 in pol, Roselli 0.

Stanje po 7. kolu: Niemcovič, Tartakower 6, Spielmann 5, Rubinstein, dr. Tarrasch 4 in pol, Reti 4 (1), dr. Vidmar 4, Aljehin 3 in pol (1), Grünfeld, Vayda 3 in pol, Janovski 3 (1), Gilg 3, Davidson 2 in pol, dr. Michel, Treybal, Kmoch 2, Yates 1 in pol (1), Roselli pol.

Danes je dan počitka. Jutri, v sredo igrajo sledeči pari: dr. Michel : Spielmann, Grünfeld : Tartakower, Tarrasch : Reti, dr. Vidmar : Kmoch, Niemcovič : Janovski, Aljehin : Rubinstein, Gilg : Yates, Roselli : Davidson, Treybal : Vayda.

Novi volilni red zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani

Volilni red bo te dni objavljen v »Službenih Novinah«. — Volitve se vršijo najkasneje v mesecu juliju.

Beograd, 14. marca
Nova uredba o reguliranju volilnih in ostalih predpisov za ljubljansko trgovsko zbornico, katero je odobril ministrski svet, bo prihodnje dni objavljena v »Službenih Novinah«.

Ime in odseki nove zbornice.

Zbornica se v bodoče imenuje »Zbornica za trgovino, obrt in industrijo« v Ljubljani ter obsega področje ljubljanske in mariborske oblasti izvenjskega Krasa in Medimurja. Zbornica se deli v tri odseke, trgovinski, obrtni in industrijski. Za finančijsko, zavarovalno in prometno podjetje, ki so zaenkrat vključena v trgovinskem odseku, lahko minister na predlog Zbornice osnuje posebne odseke. Zbornica šteje 48 rednih članov in sicer v vsakem odseku po 16, od katerih morajo 4 prebivati v Ljubljani, 4 morajo biti iz ljubljanske oblasti, 8 pa iz mariborske.

Volilne kategorije in volilni census.

Vsak odsek ima po 4 volilne kategorije, katerih vsaka voli po 4 člane (in 4 namestnike), po 1 iz ljubljanske, ljubljanske oblasti, po 2 iz mariborske oblasti.

V trgovinskem odseku imajo aktivno volilno pravico
v I. kategoriji oni, ki plačajo najmanj 500 Din obdela odn. specialnega pridobitnega davka;
v II. kategoriji oni, ki plačujejo najmanj 75 Din;
v III. kategoriji, najmanj 25 Din;
v IV. kategoriji, manj nego 25 Din.

Kategorije v obrtnem odseku so sledeče: I. 70 Din in več, II. manj nego 70, več nego 35, III. izpod 35 Din, a najmanj 15 Din, IV. manj nego 15 Din.

V industrijskem odseku je razvrstitev sledeča: I. več nego 6000 Din, II. manj nego 6000, a najmanj 400 Din, III. najmanj 150 Din, IV. manj nego 150 Din.

Aktivna volilna pravica.

Aktivno volilno pravico imajo fizične osebe obeh spolov, ki so državljani SHS ter v posesti državljanstvih pravic, ki vodijo v področju Zbornice samostojno ali kot javni družabniki kakšno trgovsko, obrtno, industrijsko ali rudarsko podjetje. Pravne osebe vršijo volilno pravico preko enega svojih zakonitih predstavnikov (predsednika, člana upravnega odbora, kuratorja), ki pa mora biti v to svrhu posebno pooblaščen. Pasivna volilna pravica pripada samo moškim, ki so državljani SHS, najmanj 30 let stari, imajo najmanj 2 leti aktivno volilno pravico ter stalno bivaljo v področju Zbornice. Pasivno volilno pravico imajo volilci samo v onem odseku, v katerem imajo tudi aktivno. Kdor je po občinskem volilnem zakonu izključen od volilne pravice, je nima tudi za Zbornico.

Volilno postopanje.

Volitev se vrši razdeljeno po odsekih in kategorijah. Ona je direktna in tajna. Prvič se volijo člani Zbornice na 6 let, potem pa jih z 31. decembrom vsaka tri leta polovica izstopi. Volitve

odredi minister trgovine. Stroške nosi Zbornica.

Volilna komisija sestoji iz 1 apelacijskega ali kasacijskega sodnika, 1 zastopnika mesta Ljubljana (ki ga izvoli občinski odbor, ako pa je ta razpuščen, ga določi minister). 6 predstavnikov Zbornice ter 3 njihovih namestnikov in 1 tajnika. Svoje predstavnike ter tajnika določa Zbornica na plenarni seji. Manjšina ima pravo na 2 predstavnika in 1 namestnika, ako dobi pri glasovanju najmanj eno četrtino glasov za svoje kandidate. Predsednik vrši funkcije volilnega komisarja. Celo komisijo postavlja minister. Podrobnosti volilnega postopka določa komisija, ki sme tudi odrediti, da se glasovanje za posamezne kategorije vrši na razne dni.

Komisija razvrsti volilce po kategorijah ter sestavi volilni imenik, ki se skozi 14 dni razgrne pri Zbornici in pri vsakem davčnem uradu. Reklamacije se morajo vršiti individualno. Upravičen reklamirati je vsak, ki je vpisan v volilni imenik. Komisija mora rešiti vsako reklamacijo tekom 7 dni.

Glasovanje.

Osni dan po izteku reklamacijskega roka se volilni imenik zaključni in komisija dostavi vsakemu volilcu po pošti legitimacijo ter službeno glasovnico s kuverto, kateri se pridele službeni razpis volitev. Legitimacije in glasovnice se morajo razposlati najmanj 14 dni pred glasovanjem. Te pošiljke so poštnine proste.

Izpolnjene v kuverto zaprte glasovnice se izročijo ali osebno volilni komisiji ali pa dopušljejo po pošti. V zadnjem slučaju jim mora biti pridejana legitimacija. Ena oseba ne sme izročiti osebno poslani več glasovnic skupaj. Glasovnice morajo biti izpolnjene z roko ali mehničnim potom ter morajo vsebovati polna imena, poklic in biva-

lišče kandidatov. Po izteku glasovalne dobe se vse glasovnice naenkrat odprejo. Izvoljeni so oni kandidati, ki so dobili relativno večino. Izvoljenim kandidatom sporoči predsednik komisije v »Priloge« pismu, da so bili izvoljeni. Kdor se v štirinajstih dneh ne izjavi, da sprejme mandat, se smatra, da je odklonil in na njegovo mesto pride namestnik.

Otvoritev in konstituiranje Zbornice.

Dan in uro otvoritve nove zbornice določa minister trgovine in industrije. Na tej seji izvoli zbornica za absolutno večino iz svoje srede predsednika in toliko podpredsednikov, kolikor ima zbornica odsekov. Predsednik in najmanjše še en podpredsednik morata bivaliti v Ljubljani. Poslovnik zbornice lahko odredi, da mora eden ali več podpredsednikov bivaliti v gotovem delu zborničnega področja. Predsednik in podpredsedniki potrjuje minister trgovine. Podpredsedniki so istočasno načelniki svojih odsekov, ki jim sami postavljajo tudi namestnike. Eden od obeh mora stalno bivaliti v Ljubljani. Zbornica je sklepna, ako je navzoča polovica rednih članov; sklepa se z večino. Odseki smejo sami razpravljati in sklepati o vprašanjih, ki se nanašajo izključno na njihov delokrog. Ako plenum zbornice ne usvoji zaključka odseka, se mora odsekov predlog na njegovo zahtevo kot mišljenje manjšine sporočiti oblastem. Zbornica in odseki smejo za poedina vprašanja postavljati posebne odbore.

Prve volitve se morajo izvršiti najdalje v roku štirih mesecev po uveljavitvi te uredbe, vsaka nadaljnja volitev pa v roku treh mesecev po izteku dotičnega kalendarskega leta ali razpisa dopolnilne volitve. Za volilne delilke veljajo kazenski predpisi skupščinskega volilnega reda. Osebito je

kaznivo tudi vsako zbiranje legitimacij in glasovnic, kakor tudi njih skupno pošiljanje ali skupna izročitev volilni komisiji.

Nova uredba stopi v veljavo na dan, ko bo objavljena v Službenih Novinah.

A. Kunc, Ljubljana

priporoča svojo bogato izbero

finih površnikov

za gospode 81

po prav zmernih cenah.

Ljubezen gre skozi železode, zato pazite gospodinj, da kuhate le v posodi kupljeni pri trdniki

Stanko Florjančič

trgovina z železno
Ljubljana Sv. Petra c. 35.

POZOR!

Opozorjate se, da eden pač nogavice z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih! Kupite eden par in prepišite se. — Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene. 93-a II

Manoranta

Prazno sobo
s sepranimi vhodom, se 10 minut od kolodvora. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Pisam« dobro. 6616

Prazno sobo
blizu glavnega kolodvora, električni razsvetljavi. Ponudbe na upravo »Jutra« do 22. t. 6016

Lastniki
gramofonov!
Hemokord-Elektro plošče dopolnje v nekaterih dneh. A. Rasberger, Ljubljana. 6608

Gramofon
selo dobro obratno in več plošč se prod. Naslov v upravi »Jutra«. 6919

Pes-čuvaj
se kupi. Ponudbe na upr. »Jutra« pod šifro »Čuvaj«. 6781

Lovski pes
čistokrvni, nemški kratkodlak, s sobno družino, na prodaj. Ivan Osepek, Št. Janez, Veliki potok. 6724

Živorejci, pozor!
Na posvetu Matije Dolničarja v Smartnem ob Savi pri Ljubljani je napredaj 6 letih mladih krav in 1 tolica, poldrugo leto stara. 6724

Jazbecarka, črna, pritlikava
(Zvergacel) se je zatekla Kdor jo ima, naj jo blagovito odda proti nagradi Glance II, 4 — Orngova. 6576

Denarnica
ki je bila v nedeljo zvečer spremenjena za šalo vzeta ali izgubljena, se prosi naj se izgubljajo vrne. Naslov je v denarnici. 6906

Razno
Oddajte takoj moške slavnike v snaženje da jih dobite pravočasno. Sprejema do 15 aprila P. Maglič, Ljubljana. 66

Lep fantek
6 let star, se odda za svojega le v okrobru proti primerni odškodnini. Dopisje pod šifro »Debroščina« na upr. »Jutra«. 6596

V oskrbo
sprejemam otroka na Dolenjskem. Naslov pove upr. »Jutra«. 6921

Kdo
bi bil pripravljen pomagati gospodini iz denarne zadrege proti sigurnemu povračilu. Cenjene ponudbe na upr. »Jutra« pod šifro »Pomoč«. 6883

POZOR 32
ženini in neveste!

Žimnice
matrace, posteljne mreže, železne postelje (zložljive), otomane, divane in tapetirske izdelke nudi najceneje

Rudolf Radovan,
tapatnik
Krekov trg št. 7 (poleg Mesnega doma)

Boljša gospodinja
stara 48 let, se želi poročiti s starejšim gospodom. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Pisam«. 6895

Dva rudarja
želita znanja v svrhu ženitve z gospodinjami do 25 let. Ponudbe s sliko na upr. »Jutra« pod šifro »Vrta« na upr. »Jutra«. 6778

Financier
ali družabnik s 150.000 Din se išče za financiranje trg. podjetja. Dopisje pod šifro »Vrta« na upr. »Jutra«. 6778

6000 Din posojila
1888 m za 3 mesece proti visokim obrestim in garancijam. Ponudbe pod šifro »Vrta« na upr. »Jutra«. 6778

Parcela
665 m², se prodaja za Bežigradom. Naslov pove upr. »Jutra«. 6886

Bukovih ročajev
Kupi se 1000 m² ima, suhih, vezanih 27 x 27, dolžina m 1, 1'10, 1'20, 1'30 in 1'40. — Cena 100 m² franco Postojna. 6886

Bukove deske
robate. Pisklo banelni akreditiv. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Metla«. 6905

Motorno kolo
najmanj 3/4 P. S. v dobrem stanju, eventuelno s priklopilnim vozom, se kupi. Naslov pove upr. »Jutra«. 6914

Klubiško garnituro
iz usnja, dobro ohranjeno kupim. Naslov pove upr. »Jutra«. 6100

Baročna salonska garnituro
obatočeta iz divana in 6 foteljev se prod. Vpraša se v hotelu »Slon«. Vpraša I. nadst. 6768

Manufakturna zaloga blaga
s opremo, z ali brez lokala se prav ugodno prod. Pove na upravo »Jutra« pod šifro »Tako«. 6785

Otroški voziček
skoraj popolnoma nov, se zelo ugodno prod. Istotam se prod. velik deček za perilo. Naslov v upr. »Jutra«. 6840

Bukova drva
popolnoma suha in povsem zdrava, kupim za sušilnico, ne davbo do 50 vagonov. Ponudbe z navedbo cene franko vagon nakladalca, postaja pod »Bukova drva« na upravo »Jutra«. 6898

Tramov
jelovih ali smrekovih, vsako kolo, v debelini 8-3 do 4-5 m, dolžini od 4 m naprej, kupim. — Obvezne ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Export«. 6827

Les
Smrekove, bukovne, jesenove, brstove, orebove in druge vrste deske, morale, suha in na pol suha bukovna in hrastova drva, različne trame in hrastove trise, parafinirane hrastove deske 250-33, 280-33, 300-33, neobdelane hrastove plohe 6 do 13 cm debele. Kupimo proti takojšnemu plačilu pri duplikatu. Samo vagonске ponudbe z navedbo cene in množine franko Postojna. Področje na upravo »Jutra« pod šifro »Legnamis«. 6759

Pisarniška oprava
cela ali posamezni deli, se kupi. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Pisarniška oprava«. 6900

Les
Smrekove, bukovne, jesenove, brstove, orebove in druge vrste deske, morale, suha in na pol suha bukovna in hrastova drva, različne trame in hrastove trise, parafinirane hrastove deske 250-33, 280-33, 300-33, neobdelane hrastove plohe 6 do 13 cm debele. Kupimo proti takojšnemu plačilu pri duplikatu. Samo vagonске ponudbe z navedbo cene in množine franko Postojna. Področje na upravo »Jutra« pod šifro »Legnamis«. 6759

Tramov
jelovih ali smrekovih, vsako kolo, v debelini 8-3 do 4-5 m, dolžini od 4 m naprej, kupim. — Obvezne ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Export«. 6827

Les
Smrekove, bukovne, jesenove, brstove, orebove in druge vrste deske, morale, suha in na pol suha bukovna in hrastova drva, različne trame in hrastove trise, parafinirane hrastove deske 250-33, 280-33, 300-33, neobdelane hrastove plohe 6 do 13 cm debele. Kupimo proti takojšnemu plačilu pri duplikatu. Samo vagonске ponudbe z navedbo cene in množine franko Postojna. Področje na upravo »Jutra« pod šifro »Legnamis«. 6759

Pisarniška oprava
cela ali posamezni deli, se kupi. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Pisarniška oprava«. 6900

Les
Smrekove, bukovne, jesenove, brstove, orebove in druge vrste deske, morale, suha in na pol suha bukovna in hrastova drva, različne trame in hrastove trise, parafinirane hrastove deske 250-33, 280-33, 300-33, neobdelane hrastove plohe 6 do 13 cm debele. Kupimo proti takojšnemu plačilu pri duplikatu. Samo vagonске ponudbe z navedbo cene in množine franko Postojna. Področje na upravo »Jutra« pod šifro »Legnamis«. 6759

Tramov
jelovih ali smrekovih, vsako kolo, v debelini 8-3 do 4-5 m, dolžini od 4 m naprej, kupim. — Obvezne ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Export«. 6827

Les
Smrekove, bukovne, jesenove, brstove, orebove in druge vrste deske, morale, suha in na pol suha bukovna in hrastova drva, različne trame in hrastove trise, parafinirane hrastove deske 250-33, 280-33, 300-33, neobdelane hrastove plohe 6 do 13 cm debele. Kupimo proti takojšnemu plačilu pri duplikatu. Samo vagonске ponudbe z navedbo cene in množine franko Postojna. Področje na upravo »Jutra« pod šifro »Legnamis«. 6759

Pisarniška oprava
cela ali posamezni deli, se kupi. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Pisarniška oprava«. 6900

Les
Smrekove, bukovne, jesenove, brstove, orebove in druge vrste deske, morale, suha in na pol suha bukovna in hrastova drva, različne trame in hrastove trise, parafinirane hrastove deske 250-33, 280-33, 300-33, neobdelane hrastove plohe 6 do 13 cm debele. Kupimo proti takojšnemu plačilu pri duplikatu. Samo vagonске ponudbe z navedbo cene in množine franko Postojna. Področje na upravo »Jutra« pod šifro »Legnamis«. 6759

Tramov
jelovih ali smrekovih, vsako kolo, v debelini 8-3 do 4-5 m, dolžini od 4 m naprej, kupim. — Obvezne ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Export«. 6827

Les
Smrekove, bukovne, jesenove, brstove, orebove in druge vrste deske, morale, suha in na pol suha bukovna in hrastova drva, različne trame in hrastove trise, parafinirane hrastove deske 250-33, 280-33, 300-33, neobdelane hrastove plohe 6 do 13 cm debele. Kupimo proti takojšnemu plačilu pri duplikatu. Samo vagonске ponudbe z navedbo cene in množine franko Postojna. Področje na upravo »Jutra« pod šifro »Legnamis«. 6759

Pisarniška oprava
cela ali posamezni deli, se kupi. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Pisarniška oprava«. 6900

Les
Smrekove, bukovne, jesenove, brstove, orebove in druge vrste deske, morale, suha in na pol suha bukovna in hrastova drva, različne trame in hrastove trise, parafinirane hrastove deske 250-33, 280-33, 300-33, neobdelane hrastove plohe 6 do 13 cm debele. Kupimo proti takojšnemu plačilu pri duplikatu. Samo vagonске ponudbe z navedbo cene in množine franko Postojna. Področje na upravo »Jutra« pod šifro »Legnamis«. 6759

Tramov
jelovih ali smrekovih, vsako kolo, v debelini 8-3 do 4-5 m, dolžini od 4 m naprej, kupim. — Obvezne ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Export«. 6827

Les
Smrekove, bukovne, jesenove, brstove, orebove in druge vrste deske, morale, suha in na pol suha bukovna in hrastova drva, različne trame in hrastove trise, parafinirane hrastove deske 250-33, 280-33, 300-33, neobdelane hrastove plohe 6 do 13 cm debele. Kupimo proti takojšnemu plačilu pri duplikatu. Samo vagonске ponudbe z navedbo cene in množine franko Postojna. Področje na upravo »Jutra« pod šifro »Legnamis«. 6759

Pisarniška oprava
cela ali posamezni deli, se kupi. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Pisarniška oprava«. 6900

Les
Smrekove, bukovne, jesenove, brstove, orebove in druge vrste deske, morale, suha in na pol suha bukovna in hrastova drva, različne trame in hrastove trise, parafinirane hrastove deske 250-33, 280-33, 300-33, neobdelane hrastove plohe 6 do 13 cm debele. Kupimo proti takojšnemu plačilu pri duplikatu. Samo vagonске ponudbe z navedbo cene in množine franko Postojna. Področje na upravo »Jutra« pod šifro »Legnamis«. 6759

Tramov
jelovih ali smrekovih, vsako kolo, v debelini 8-3 do 4-5 m, dolžini od 4 m naprej, kupim. — Obvezne ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Export«. 6827

Les
Smrekove, bukovne, jesenove, brstove, orebove in druge vrste deske, morale, suha in na pol suha bukovna in hrastova drva, različne trame in hrastove trise, parafinirane hrastove deske 250-33, 280-33, 300-33, neobdelane hrastove plohe 6 do 13 cm debele. Kupimo proti takojšnemu plačilu pri duplikatu. Samo vagonске ponudbe z navedbo cene in množine franko Postojna. Področje na upravo »Jutra« pod šifro »Legnamis«. 6759

Pisarniška oprava
cela ali posamezni deli, se kupi. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Pisarniška oprava«. 6900

Les
Smrekove, bukovne, jesenove, brstove, orebove in druge vrste deske, morale, suha in na pol suha bukovna in hrastova drva, različne trame in hrastove trise, parafinirane hrastove deske 250-33, 280-33, 300-33, neobdelane hrastove plohe 6 do 13 cm debele. Kupimo proti takojšnemu plačilu pri duplikatu. Samo vagonске ponudbe z navedbo cene in množine franko Postojna. Področje na upravo »Jutra« pod šifro »Legnamis«. 6759

Tramov
jelovih ali smrekovih, vsako kolo, v debelini 8-3 do 4-5 m, dolžini od 4 m naprej, kupim. — Obvezne ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Export«. 6827

Les
Smrekove, bukovne, jesenove, brstove, orebove in druge vrste deske, morale, suha in na pol suha bukovna in hrastova drva, različne trame in hrastove trise, parafinirane hrastove deske 250-33, 280-33, 300-33, neobdelane hrastove plohe 6 do 13 cm debele. Kupimo proti takojšnemu plačilu pri duplikatu. Samo vagonске ponudbe z navedbo cene in množine franko Postojna. Področje na upravo »Jutra« pod šifro »Legnamis«. 6759

Pisarniška oprava
cela ali posamezni deli, se kupi. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Pisarniška oprava«. 6900

Les
Smrekove, bukovne, jesenove, brstove, orebove in druge vrste deske, morale, suha in na pol suha bukovna in hrastova drva, različne trame in hrastove trise, parafinirane hrastove deske 250-33, 280-33, 300-33, neobdelane hrastove plohe 6 do 13 cm debele. Kupimo proti takojšnemu plačilu pri duplikatu. Samo vagonске ponudbe z navedbo cene in množine franko Postojna. Področje na upravo »Jutra« pod šifro »Legnamis«. 6759

Tramov
jelovih ali smrekovih, vsako kolo, v debelini 8-3 do 4-5 m, dolžini od 4 m naprej, kupim. — Obvezne ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Export«. 6827

Les
Smrekove, bukovne, jesenove, brstove, orebove in druge vrste deske, morale, suha in na pol suha bukovna in hrastova drva, različne trame in hrastove trise, parafinirane hrastove deske 250-33, 280-33, 300-33, neobdelane hrastove plohe 6 do 13 cm debele. Kupimo proti takojšnemu plačilu pri duplikatu. Samo vagonске ponudbe z navedbo cene in množine franko Postojna. Področje na upravo »Jutra« pod šifro »Legnamis«. 6759

Pisarniška oprava
cela ali posamezni deli, se kupi. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Pisarniška oprava«. 6900

Les
Smrekove, bukovne, jesenove, brstove, orebove in druge vrste deske, morale, suha in na pol suha bukovna in hrastova drva, različne trame in hrastove trise, parafinirane hrastove deske 250-33, 280-33, 300-33, neobdelane hrastove plohe 6 do 13 cm debele. Kupimo proti takojšnemu plačilu pri duplikatu. Samo vagonске ponudbe z navedbo cene in množine franko Postojna. Področje na upravo »Jutra« pod šifro »Legnamis«. 6759

Tramov
jelovih ali smrekovih, vsako kolo, v debelini 8-3 do 4-5 m, dolžini od 4 m naprej, kupim. — Obvezne ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Export«. 6827

Les
Smrekove, bukovne, jesenove, brstove, orebove in druge vrste deske, morale, suha in na pol suha bukovna in hrastova drva, različne trame in hrastove trise, parafinirane hrastove deske 250-33, 280-33, 300-33, neobdelane hrastove plohe 6 do 13 cm debele. Kupimo proti takojšnemu plačilu pri duplikatu. Samo vagonске ponudbe z navedbo cene in množine franko Postojna. Področje na upravo »Jutra« pod šifro »Legnamis«. 6759

Pisarniška oprava
cela ali posamezni deli, se kupi. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Pisarniška oprava«. 6900

Les
Smrekove, bukovne, jesenove, brstove, orebove in druge vrste deske, morale, suha in na pol suha bukovna in hrastova drva, različne trame in hrastove trise, parafinirane hrastove deske 250-33, 280-33, 300-33, neobdelane hrastove plohe 6 do 13 cm debele. Kupimo proti takojšnemu plačilu pri duplikatu. Samo vagonске ponudbe z navedbo cene in množine franko Postojna. Področje na upravo »Jutra« pod šifro »Legnamis«. 6759

Tramov
jelovih ali smrekovih, vsako kolo, v debelini 8-3 do 4-5 m, dolžini od 4 m naprej, kupim. — Obvezne ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Export«. 6827

Les
Smrekove, bukovne, jesenove, brstove, orebove in druge vrste deske, morale, suha in na pol suha bukovna in hrastova drva, različne trame in hrastove trise, parafinirane hrastove deske 250-33, 280-33, 300-33, neobdelane hrastove plohe 6 do 13 cm debele. Kupimo proti takojšnemu plačilu pri duplikatu. Samo vagonске ponudbe z navedbo cene in množine franko Postojna. Področje na upravo »Jutra« pod šifro »Legnamis«. 6759

Pisarniška oprava
cela ali posamezni deli, se kupi. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Pisarniška oprava«. 6900

Les
Smrek

Zadnja moda

je ažur in entlane cipke v perilu —
Ugodne nizke cene pri.
TONI JAGER-CERNE,
Ljubljana, Dvorni trg 1. 122a

Stenotipistinja

je prvovrstno moč, z daljšo prakso, po-
polnoma veščo nemške in srbske steno-
gratije, brezhibne nemške in srbske ko-
respondence, izučeno v srbskem in nem-
škem diktatu. **IŠČE** proti dobri plači
FERNAND BOVE, Beograd,
Knez Mihajlov Venac 14 1596-a

Iščem dobro zastopstvo

za Slavonijo, Srem, Vojvodino in Srbijo.
AGENTURA ISO IOFFE, Osijek 1.
1600-a

Ponos vsake gospodinje

1519-a tvori
lepa sobna oprava,
ki jo dobi v prvovrstni izvršbi po zmernih
cenah pri trvdki

Peter Kobal, Ljubljana-Kolizej,
zaloga pohištva, žime, morske
trave itd. — Lastno tapetnistvo.

POZOR: Modroci lepo, izdelani Din 200—

Naznanilo.

TVRDKA FRAN LEBEN & CO.
vjudno naznanja, da je otvorila
v Ljubljani, Poljanska cesta 27
trgovino s specerijskim in
kolonijalnim blagom ter
deželni pridelki.

Postrezala bode cenjeno občinstvo s prvo-
vrstnim blagom, točno in po konkur nčnih
cenah ter se priporoča za obilen obisk
S spoštovanjem

1549-a **FRAN LEBEN & CO.**

V Prekmurju na najprometnejšem
kraju Murski Soboti,

se odda v najem

na več let veliki 1528a

trgovski lokal

za modno konfekcijsko trgovino ali za trgovce
s čevlji ali slično v Prekmurju še ne obstoječe
trgovske stroke posebno primerno.

Istotam se odda manjši trgovski lokal. —
Več pove: **Hartner, Murska Sobota.**

Klobuk brezplačno

dobi **10. dama** ako kupi novega
vsaka v modn. salonu
E. Djukanović, Ljubljana,
sv. Petra c. 27 (poleg hotela Tratnik)
Brezplačno klobuk so dobile: 1. Amalija
Ankon, Sava; 2. T. Grošel, Poljanska c.
3. Milica prof. Ravnikova, Ljubljana.
78

Potnik se sprejme

za Slovenijo, marljiv in soliden, uspešen
občevalec, za prvovrsten predmet. —
Strokovnost ni potrebna. Zasluzek izdaten,
potovanje z avtom — Ponudbe z obšir-
nim opisom službene prošosti in referen-
cami na upravo „Jutra“ pod „Stalno“ 1613

Sprejme se:

Manufakturst - poslodija - detailist,

samo res dobra moč, odgovorna za
nakup in prodajo;

blagajničarka, obenem prodajalka,

prednost: vajene manufakture.

Zadovoljivi prejemki in stalno mesto.

**Sprejme se tudi vajenec s pri-
mernim izobrazbo.**

Ponudbe pod „Manufaktura“ na
upravo „Jutra“ 1508a

Opozarjamo

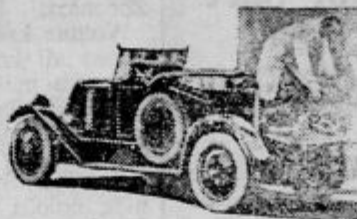
vse interesente, da je pri pismenih vpra-
šanjih, ki naj jih upravništvo pismeno
reši, brezpogojno priložiti poštino in
manipulacijsko pristojbino v z n e s k u
Din 2—. Posebno opozarjamo na to
one stranke, ki žele, da se jim po pošti
pošlje naslove od malih oglasov.
Vsa vprašanja in prošnje glede naslo-
vov od „malih oglasov“ bodo romale
v koš, ako ne bo priloženih Din 2—

RENAULT automobili

osebni in tovarni vseh velikosti

danes neprekosljivi.

Zastopstvo za Slovenijo **A. LAMPRET, Ljubljana,**
Dunajska cesta 22

Sprejme se

**1. POMOCNIK - PRIREZOVALEC ZA VEČJO KARTO-
NAŽNO TOVARNO V BLIŽINI LJUBLJANE REFLEK-
TIRA SE LE NA DOBRO MOČ. ZADOLJIVI PRE-
JEMKI, STALNO MESTO. PONUDBE POD „MARLJIV“
1593-a NA UPRAVO „JUTRA“ POD ŠTEV. 1333.**

Najnovejša iznajdba!
Brez kvarjenja blaga ke-
mično snajenje in vsa-
kovrstno barvanje oblek

Anton Boc

Ljubljana
Selenburgova ulica 6/1
Glince — Vič 46.
120-a

Za vsa večja mesta

**SE IŠČEJO AGILNI, SPOSOBNI POŠTENI
ZASTOPNIKI**

V SVRHO PRODAJE DRŽAVNIH SREČK (OB-
-VEZNIC) NA MESEČNO ODPLAČEVANJE. —
VPRASANJA IN PONUDBE JE POSLATI NA:

**Bankovno in komanditno društvo
A. REIN I DRUG, Zagreb, Pošt. pretinac 380.**

1597-a

Družabnika

ki lahko tudi sodeluje z vlogo Din 500 000—
ali več, **IŠČE** prvovrstno industrijsko
podjetje v Mariboru v svrhu povečanja
obrata. Ponudbe pod „Industrija“ na upravo I sta
1501-a

Veliko pozornost je vzbudil
Šorlijev roman

ZADNJI VAL

ki se godi v Rogaški Slatini

Cena broš. knjigi Din 42—, vezani 48—, pošt. 1.50

Naročila na

Knjigarno Tiskovne zadrage v Ljubljani

Ljubiteljem potopisov in opisov
tujih dežel toplo priporočamo

Hearn — Baukart

Knjiga o Japonski.

Poleg opisa japonske in dežele
mične povesti, ki razkrivajo ja-
ponsko dušo.

Broširana knjiga velja Din 28—, v celo
platno vezana Din 38—.

Izdala jo je

**Knjigarna Tiskovne zadrage
v Ljubljani.**

Prešernova ul. nasp. glavne pošte.

Pozor, lesna industrija!

Pri

Franu Svirgelj
na Bregu, p. Borovnica,
se dobi vsaka množina
prvovrstnih smirkovih plošč
iz svetovnoznane tovarne
**Mayer & Schmidt, Offen-
bach na Meni.** Cene zmerne!

P. LUKAS

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 7.

se priporoča za izdelavo prvovrstnih
škornjev, gorskih, lovskih,
športnih ter vseh vrst **luksuznih**
..... čevljev točno po meri. 92 a

Postrežba priznana solidna. Cene zmerne.

Pisarna trvdke Stegu in drugi

komanditna družba za strojno in električno
industrijo in častno zastopstvo lipskih vzorčnih
1512-a **velesojmov, Ljubljana**

se nahaja od 1. marca t. l. v poslopiju Po-
kojninskega zavoda, Gledališka ulica 8/II.

**Uradom in pridobitnim krogom
priporočamo**

ZAKON O TAKSAH IN PRISTOJBINAH

Priredil s pojasnili in navodili gener. direktije posred-
njih davkov opremil dr. Fr. Stegenshek, uradnik delegacije
ministrstva financ. — S poštino vred velja Din 68—.

Naroča se pri

**Knjigarni Tiskovne zadrage
v Ljubljani.**

Zahvala.

Za mnogoštevilne izraza iskrenega sočutja ob prerani
izgubi našega dobrega, ljubljenečega očeta

Antona Kravanja st.

trgovca in posestnika

izrekamo najtoplejšo zahvalo.

Predvsem nam je dolžnost zahvaliti se cerkniškemu
„Sokolu“ za častno spremstvo blagopokojnika, gg. pevcem
pod vodstvom g. dr. Kraševca in g. dr. Bavdu za tolažilni
nagrobni govor ter končno vsem prijateljem in znancem, ki
so spremili nepozabnega pokojnika na njegovi zadnji poti
in obsuli krsto z mnogobrojimi venci in cvetjem.

Posebna zahvala g. dr. Pušenjaku zdravniku, za njegovo
požrtvovatelno skrb pokojniku za časa njegove bolezni.

Cerknica, 14. marca 1926.

1591 a **Žalujoča rodbina.**

Mestni pogrebni zavod.

V globoki žalosti naznanjamo, da nam je naša srčno-
ljubljena, dobra soproga, ozi. zlata mamica, gospa

Iva Gostič roj. Tomic

v ponedeljek, dne 15. t. m. po kratki, mučni bolezni, previ-
dena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne nam pokojnice bo v torek, dne 16.
marca 1926 ob 1/46. uri popoldne iz hiše žalosti, državna
žrebčarna Selo, na pokopališče k Sv. Križu.

V LJUBLJANI, dne 15. marca 1926.

Stanko Gostič
upravitelj drž. žrebčarne
soprog.

Sonja in Emil
otroka.
1590 a

Mestni pogrebni zavod v
Ljubljani.

Danes nas je zapustila naša preljuba mamica, ozi-
roma stara mamica, tašča, sestra in teta, gospa

Berta Kušar roj. Pleiweiss

Pokopali jo bomo v sredo, dne 17. marca 1926
ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Vegova ulica 6 na
pokopališče k Sv. Križu. 1602a

V Ljubljani, dne 15. marca 1926

Rodbine: **Kušar, Zamida, Košir.**

+

Uradništvo Vzajemne zavarovalnice
javlja tužno vest, da je po daljšem mukepolnem trptenju,
previden s tolažili sv. vere preminul naš najboljši dolgo-
letni tovariš, gospod

Valentin Režek

Nepozabnega pokojnika spremimo na zadnjo pot
izpred hiše žalosti Masarykova cesta št. 32, na pokopališče
k Sv. Križu v torek, dne 16. marca 1926 ob 16.

Zvestemu tovarišu ohranimo blag spomin!

V Ljubljani, dne 14. marca 1926.

1601a